

สภาพทั่วไปของจังหวัดสุพรรณบุรี

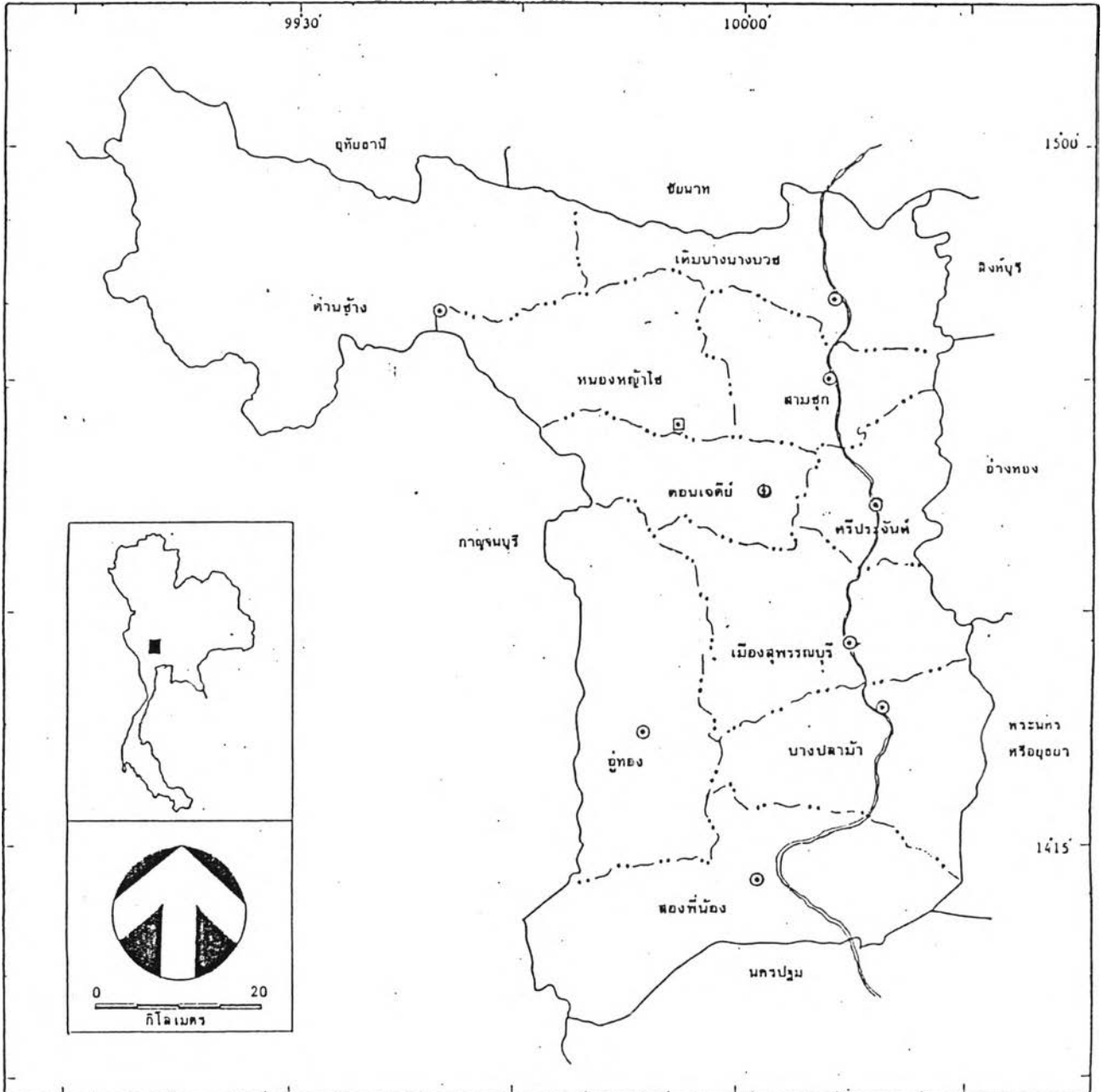
4.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสุพรรณบุรีตั้งอยู่ทางภาคตะวันตกของประเทศไทย ระหว่างละติจูดที่ $14^{\circ} 10'$ และลองจิจูดที่ $101^{\circ} 10'$ ตะวันออกโดยตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีนหรือแม่น้ำสุพรรณบุรี อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 100 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดชัยนาท และจังหวัดอุทัยธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดนครปฐม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดอ่างทอง จังหวัดลพบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดอุทัยธานี

จังหวัดสุพรรณบุรีมีเนื้อที่ประมาณ 5358 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,343,138.75 ไร่ รูปร่างคล้ายขวานหงอนโบราณ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม แยกเป็นรายอำเภอ ดังนี้

1. อำเภอเมืองสุพรรณบุรี	พื้นที่	550.162	ตารางกิโลเมตร
2. อำเภอเดิมบางนางบวช	พื้นที่	561.776	ตารางกิโลเมตร
3. อำเภอสามชุก	พื้นที่	362.387	ตารางกิโลเมตร
4. อำเภอศรีประจันต์	พื้นที่	184.079	ตารางกิโลเมตร
5. อำเภอดอนเจดีย์	พื้นที่	256.395	ตารางกิโลเมตร
6. อำเภอบางปลาม้า	พื้นที่	482.954	ตารางกิโลเมตร
7. อำเภออู่ทอง	พื้นที่	641.063	ตารางกิโลเมตร
8. อำเภอสองพี่น้อง	พื้นที่	763.206	ตารางกิโลเมตร
9. อำเภอด่านช้าง	พื้นที่	1120.000	ตารางกิโลเมตร
10. กิ่งอำเภอหนองหญ้าไซ	พื้นที่	427.000	ตารางกิโลเมตร

การศึกษามูลเหตุแห่งความเสียหายเปรียบเชิงที่ตั้งของสุพรรณบุรี

แผนที่ 4.1 เขตการปกครองรายอำเภอของสุพรรณบุรี

สัญลักษณ์

⊙ อำเภอ

⊞ กิ่งอำเภอ

--- เขตอำเภอ

4.2 ลักษณะทางกายภาพของจังหวัด

จังหวัดสุพรรณบุรีตั้งอยู่บนที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีนอันเป็นที่ราบซึ่งมีพื้นที่คือ เนื่องกับที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีนซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรน้ำที่สำคัญไหลผ่านกลางคามแนวยาวของจังหวัด โดยมีขนาดความกว้างเฉลี่ย 60 เมตร ยาวประมาณ 300 กิโลเมตร เป็นลำน้ำที่แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดชัยนาท ไหลลงใต้ไปทางด้านตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา คอนดินของแม่น้ำซึ่งไหลผ่านเข้าไปในเขตจังหวัดชัยนาท เรียกว่า แม่น้ำมะขามเฒ่า แล้วไหลผ่านเข้าไปในเขตจังหวัดสุพรรณบุรีโดยผ่านอำเภอเดิมบางนางบวช สามชุก ศรีประจันต์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี บางปลาม้า และอำเภอสองพี่น้อง คอนที่ไหลผ่านจังหวัดสุพรรณบุรีมีชื่อเรียกว่า แม่น้ำสุพรรณ ต่อจากนั้นจึงไหลผ่านเขตจังหวัดนครปฐม มีชื่อว่า แม่น้ำนครชัยศรี แล้วไหลไปออกทะเลในเขตจังหวัดสมุทรสาคร คอนที่ไหลออกปากน้ำมีชื่อว่า แม่น้ำท่าจีน เพราะมีชาวจีนตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณปากน้ำมาแต่โบราณ

4.2.1 ลักษณะภูมิประเทศ

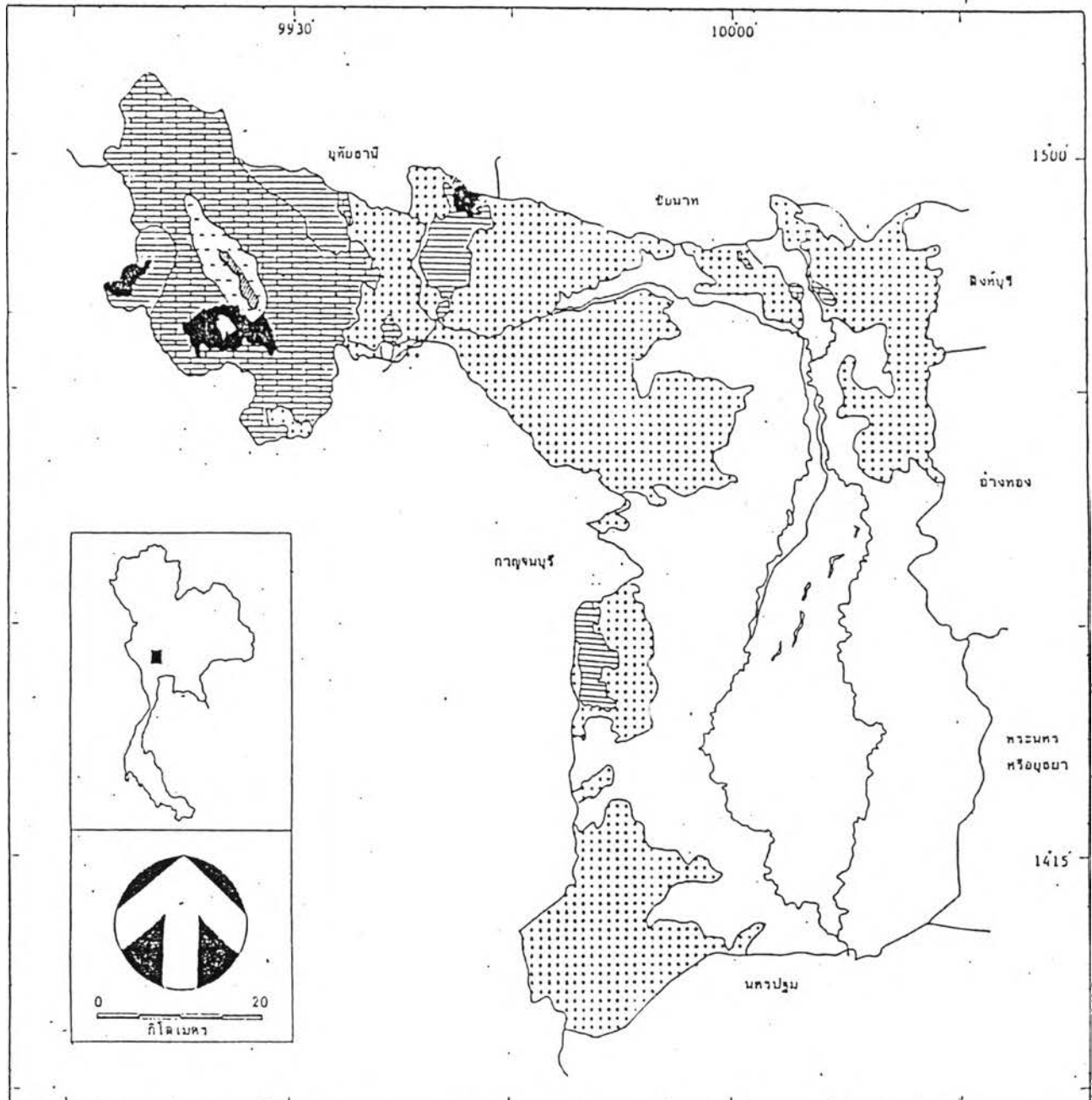
สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ซึ่งมีความสูงประมาณ 2 เมตร ทางตอนใต้และประมาณ 12 เมตรทางตอนเหนือ ในระยะทาง 100 กิโลเมตร ด้านตะวันตกเป็นเนินค่อนข้างรวดเร็ว จาก 2 เมตร เป็น 6 เมตร ถึง 30 กว่าเมตร ในระยะทางอันสั้น บริเวณดังกล่าวนี้ เป็นบริเวณเขตแดนของจังหวัดตลอดแนวของทิศตะวันตก ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ และทิศเหนือบางส่วน ซึ่งมีสภาพเป็นป่าเขา และทุ่งราบใหญ่เขียงเขาอยู่ทั่วไป มีภูเขาอยู่ทั่วไป มีภูเขาเดี่ยวๆ อยู่บ้างเป็นบางแห่ง

ส่วนลักษณะทางธรณีวิทยานั้น หินที่พบมีตั้งแต่พรีแคมเบรียม ถึงปัจจุบัน ยกเว้นหินครีเตเชียส และเทอร์เชียรีตอนล่าง หินที่พบมากที่สุดได้แก่ หินพาลีโอโซอิก และแบ่งออกเป็นหินหน่วยต่างๆ มากมาย สำหรับพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี หินพาลีโอโซอิกที่พบได้แก่ หินอ่อนอุทอง หินหมู่ทุ่งสง หินชุดบ่อพลอย หินชุดกาญจนบุรี หินชุดแก่งกระจาน และหินปูนไทรโยค

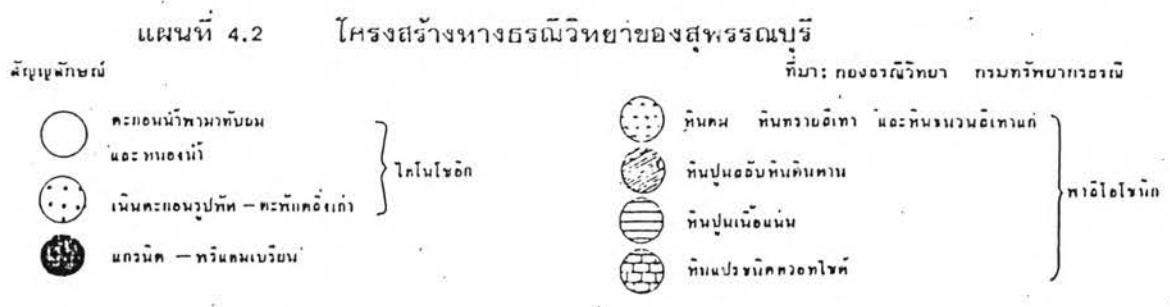
(แผนที่ประกอบ 4.2)

4.2.2 ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพอากาศของจังหวัดสุพรรณบุรี แบ่งเป็น ฤดูฝน ฤดูหนาว และฤดูร้อน โดยเป็นฤดูฝนประมาณ 5 เดือน เริ่มประมาณ 15 พฤษภาคม ถึง 15 ตุลาคม ฤดูหนาวประมาณ 4 เดือน เริ่มประมาณ 16 ตุลาคม ถึง 15 กุมภาพันธ์ และฤดูร้อนประมาณ 3 เดือน เริ่มประมาณ

การศึกษามูลเหตุแห่งความเสียหายเปรียบเชิงที่ตั้งของสุพรรณบุรี

16 กุมภาพันธ์ ถึง 14 พฤษภาคม

อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 30 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยประมาณ 70.0 เปอร์เซ็นต์ ความกดอากาศเฉลี่ยประมาณ 1010.10 มิลลิบาร์ ประมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ยประมาณ 1276.5 มิลลิเมตรต่อปี จำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ย 100 วันต่อปี

- ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ พัดตั้งแต่เดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนกันยายน

- อุณหภูมิค่าสูงสุดประมาณ 21.1 องศาเซลเซียส
- อุณหภูมิสูงสุดประมาณ 36.3 องศาเซลเซียส
- เดือนที่มีอุณหภูมิสูงสุด ได้แก่ เดือนเมษายน
- เดือนที่มีอุณหภูมิต่ำสุด ได้แก่ เดือนมกราคม

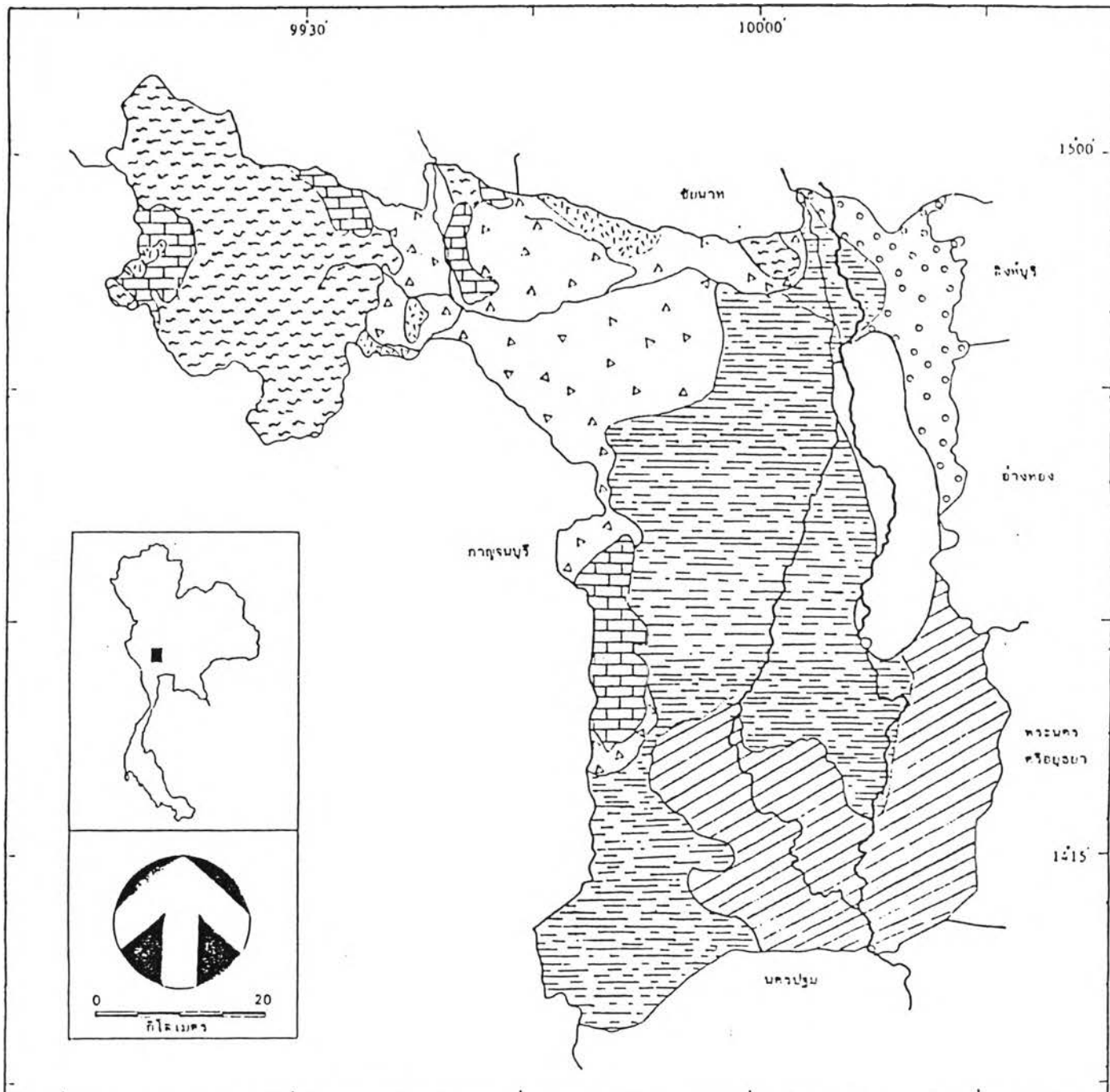
4.2.3 ลักษณะดิน

เนื้อดินโดยทั่วไปเป็นดินเหนียวซึ่งเกิดจากตะกอนดิน ทราบที่น้ำพามาทับถมในฤดูน้ำหลากประจำปี โดยจะมีน้ำขังในที่ลุ่มประมาณ 3 เดือน ซึ่งน้ำหลากนี้จะพัดพาตะกอนมาปกคลุมในพื้นที่ดินที่อุกน้ำท่วมโดยทั่วไป ทำให้มีสภาพเป็นปุ๋ยธรรมชาติได้อย่างมาก สภาพดินจึงเหมาะแก่การเพาะปลูกพืชโดยเฉพาะการปลูกข้าว แต่ตามบริเวณเขตแดนของจังหวัดตลอดแนวทิศตะวันตก ตะวันตกเฉียงเหนือและบางส่วนของทิศเหนือ มีสภาพเป็นป่าเขาและทุ่งราบเชิงเขา ลักษณะดินเป็นดินร่วนและดินร่วนปนทราย จึงเหมาะแก่การปลูกพืชไร่ อีกทั้งเป็นดินใหม่เกิดจากการหักล้าง ถางพง เผาป่าในระยะเวลาไม่นานนัก ความอุดมสมบูรณ์ของเนื้อดินจึงอยู่ในระดับสูง

4.2.4 แหล่งน้ำและปริมาณน้ำได้ดิน (แผนที่ประกอบ 4.4 และ 4.5)

แหล่งน้ำสำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่

- แม่น้ำท่าจีน เป็นแหล่งน้ำที่เป็นสายเลือดหล่อเลี้ยงพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นแหล่งน้ำที่นำความอุดมสมบูรณ์มาสู่ชุมชนต่างๆ

การศึกษามูลเหตุแห่งความเสียหายเปรียบเทียบที่ตั้งของสุพรรณบุรี

แผนที่ 4.3

ภูมิกธรณีวิทยาของสุพรรณบุรี

ปีที่ทำ: กองน้ำบาดาล กรมทรัพยากรธรณี

สัญลักษณ์

แม่น้ำ ชั้นน้ำบาดาลประมาณ 20-200 เมตร ปริมาณน้ำ 250-200 ลูกบาศก์เมตร ชั้นน้ำบาดาลประมาณ 15 - มากกว่า 60 เมตร ปริมาณน้ำ 2 - 20 ลูกบาศก์เมตร/ม. ไรต์ไมต์ นodule นิกเกิลเหล็ก ชั้นน้ำบาดาลไม่เกิน 60 เมตร ปริมาณน้ำ 20-100 ลูกบาศก์เมตร/ม. ไรต์ไมต์ ชั้นน้ำบาดาลประมาณ 10-มากกว่า. 200 เมตร ปริมาณน้ำน้อยกว่า 20 ลูกบาศก์เมตร/ม. นิกเกิลเหล็ก nodules ในเขตหิน	ชั้นน้ำบาดาลประมาณ 5-20 เมตร ปริมาณน้ำไม่เกิน 20 ลูกบาศก์เมตร/ม. ไรต์ไมต์ นodule นิกเกิลเหล็ก ไรต์ไมต์ ปริมาณน้ำประมาณ 20-50 ลูกบาศก์เมตร/ม. นิกเกิลเหล็ก ไรต์ไมต์ นิกเกิลเหล็ก nodules ในเขตหิน ปริมาณน้ำประมาณ 30-50 ลูกบาศก์เมตร/ม.

- เชื้อนกระเสียว ตั้งอยู่ที่อำเภอคำชะอี สุพรรณบุรี เป็นเชื้อนกัดเก็บน้ำธรรมชาติจากลำห้วยต่างๆ เพื่อใช้ในการเพาะปลูกในท้องที่อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอสามชุก มีเนื้อที่ส่งน้ำ .30,000 ไร่

- โครงการชลประทานจังหวัดสุพรรณบุรี มีโครงการส่งน้ำบำรุงรักษาถึง 10 โครงการ ซึ่งรับน้ำจากเขื่อนเจ้าพระยา หล่อเลี้ยงการเพาะปลูกได้เป็นเนื้อที่ 1,303,354 ไร่ ในท้องที่อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอสามชุก อำเภอดอนเจดีย์ อำเภอศรีประจันต์ อำเภออู่ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอบางปลาม้า และอำเภอสองพี่น้อง

สำหรับน้ำใต้ดินส่วนใหญ่สามารถขุดเจาะน้ำบาดาลที่มีคุณภาพดีมาใช้ได้ ยกเว้นบางพื้นที่ที่เคยมีน้ำทะเลท่วมมาก่อน ถ้าขุดบ่อตื้นๆ (ประมาณ 6 เมตร) อาจทำให้ได้น้ำกร่อยมาก นอกจากนี้ยังมีบริเวณที่เป็นชั้นดิน LIME STONE อยู่บ้าง ซึ่งน้ำในบริเวณนี้จะมีกระด้างสูง

4.2.5 ป่าไม้

เนื้อที่ป่าจากการแปรสภาพถ้ำดาวเทียม เป็นรายจังหวัด พ.ศ. 2528 ปรากฏว่าสุพรรณบุรีมีเนื้อที่ป่า 615 ตารางกิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีเนื้อที่ป่าสงวน และเนื้อที่เตรียมสงวนบ้างเล็กน้อย พื้นที่ป่าส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอคำชะอี บางส่วนในอำเภออู่ทอง และอำเภอสองพี่น้อง

ลักษณะป่าไม้เดิมเป็นป่าไม้เบญจพรรณ ได้แก่ เต็ง รัง มะค่าโมง มะค่าแต้ ชิงชัน ชาก ตะเคียนทอง ยมหอม แต่สภาพป่าในปัจจุบันได้ถูกรายกรุกทำลายมากในเขตป่าสงวนหลายแห่งจนเปลี่ยนสภาพเป็นพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ เช่น ในเขตอำเภอสองพี่น้อง

4.3 เส้นทางคมนาคม

จังหวัดสุพรรณบุรีอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 100 กิโลเมตร แต่เนื่องจากตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ซึ่งมีสภาพเป็นที่ลุ่มมาก จึงทำให้การพัฒนาด้านการคมนาคมทางบกดำเนินการได้ช้ากว่าที่ควร การคมนาคมทางน้ำมีบทบาทสำคัญต่อสุพรรณบุรีมาจนกระทั่งประมาณ 30 ปีก่อนจึงเริ่มลดความสำคัญลง ในปัจจุบันการคมนาคมคิดอยู่ในด้านต่างๆ เริ่มสะดวกมากขึ้น

4.3.1 การคมนาคมทางน้ำ

แม่น้ำท่าจีน เป็นเส้นทางการคมนาคมที่สำคัญในสมัยก่อน โดยที่มีคลองสาขา เชื่อมกับแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำคลองคป ในปัจจุบันได้ลดความสำคัญลงมาก แต่ยังมีการใช้ประโยชน์แม่น้ำท่าจีนอยู่บ้างในด้านการขนส่ง ดังจะเห็นได้จากสถิติจำนวนเรือที่ผ่านประตูน้ำ ชลมารคพิจารณาในอำเภอสามชุก และประตูน้ำโพธิ์พระยาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นประตูน้ำสำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี ดังในตารางที่ 3.1 เรือที่ผ่านขึ้นล่องส่วนใหญ่เป็น เรือพายหรือเรือแจว คงมีเรือยนต์เพียงร้อยละ 26 เท่านั้น ดังจะเห็นได้จากตัวเลขรายละเอียดยานเรือที่ผ่านประตูน้ำโพธิ์พระยาในปี 2521 ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 3.2 ขนาดของเรือบรรทุกสินค้ามีทั้งเรือขนาดเล็กที่มีระวางบรรทุกประมาณ 10 ตัน และเรือขนาดใหญ่ที่มีระวางบรรทุกตั้งแต่ 50-120 ตัน

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนเรือที่เขว่ขึ้นกับเที่ยวล่องที่ผ่านประตูน้ำดังกล่าว จะเห็นว่าจำนวนเรือในเที่ยวล่องมากกว่าจำนวนเรือที่เขว่ขึ้น ทั้งนี้เพราะเรือเที่ยวล่องนั้นกว่าครึ่งเป็นเรือที่มาจากจังหวัดต่างๆ ทางตอนเหนือของแม่น้ำเจ้าพระยา เช่น พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย สุโขทัย และนครสวรรค์ เพื่อขนส่งสินค้า เช่น ผลผลิต การเกษตร หวาย อัญญา ฯลฯ ไปยังตอนล่างของภาคกลาง โดยเฉพาะไปยังกรุงเทพฯ โดยอาศัยแม่น้ำท่าจีนเป็นทางผ่าน เฉพาะอย่างยิ่งในหน้าแล้งเนื่องจากแม่น้ำท่าจีนมีร่องลึกกว่าแม่น้ำเจ้าพระยา จำนวนเรือเที่ยวล่องที่ผ่านประตูน้ำโพธิ์พระยาในหน้าแล้งจะมากกว่าในฤดูน้ำหลากอย่างเห็นได้ชัด เมื่อขนถ่ายสินค้ายังที่หมายปลายทางแล้ว เรือเหล่านี้จะกลับสู่ภาคเหนือโดยทางแม่น้ำเจ้าพระยา จำนวนเรือในเที่ยวขึ้นที่ผ่านประตูน้ำดังกล่าวจึงน้อยกว่า เรือเที่ยวขึ้นส่วนใหญ่จะบรรทุกสินค้า เช่น มะพร้าว น้ำตาล ถ่าน ฯลฯ จากจังหวัดสมุทรสาคร นครปฐม ราชบุรี ไปยังชุมชนต่างๆ ริมแม่น้ำท่าจีน

นอกจากเหตุผลในด้านร่องน้ำแล้ว การที่จำนวนเรือทั้งเที่ยวขึ้นและเที่ยวล่องมีมากในช่วงระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมิถุนายนนั้น เพราะเป็นช่วงเวลาที่เหมาะกรขนส่งผลผลิตออกจำหน่าย อย่างไรก็ตามจำนวนเรือที่ผ่านประตูน้ำ เป็นเพียงดัชนีเบื้องต้นที่แสดงถึงขอบเขตของการใช้แม่น้ำท่าจีนในด้านการขนส่งเท่านั้น ไม่สามารถใช้วัดมูลค่าทางเศรษฐกิจออกมาได้ คาดว่ามูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาคการคมนาคม-ขนส่ง คงเนื่องมาจากการคมนาคมทางบก

นอกจากอาศัยลำน้ำท่าจีนเป็นเส้นทางการคมนาคมขนส่งและยังสามารถอาศัยคลองชลประทาน ตั้งแต่อำเภอบางปลาม้าถึงเขตจังหวัดที่อำเภอบ้านแพน และอำเภอกักให้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 4.1 คลองที่สำคัญของแม่น้ำท่าจีนคลองค่าน้ำ

ชื่อคลอง	ระยะทางจากปากแม่น้ำ (กม.)	ชื่อคลอง	ระยะทางจากปากแม่น้ำ (กม.)
1. คลองมหาชัย	5	19. คลองสวีชาติ	102
2. คลองท่าจีน	8	20. คลองลำพญา	108
3. คลองสามจีน	25	21. คลองบางภาษี	110
4. คลองดำเนินสะดวก	28	22. คลองประชาสัย	114
5. คลองอ้อมน้อย	41	23. คลองพระพิมล	120
6. คลองอ้อมใหญ่	42	24. คลองพิศมัย	122
7. คลองจินดา	51	25. คลองนิลเพชร	128
8. คลองสามพราน	73	26. คลองบางหลวง	134
9. คลองบางแก้ว	81	27. คลองบางน้อย	135
10. คลองเจดีย์บูชา	82	28. คลองพระยาบวรลือ	140
11. คลองมหาสวัสดิ์	88	29. คลองสองพี่น้อง	142
12. คลองโยง	90	30. คลองบางไทรป่า	146
13. คลองสำโรง	91	31. คลองเกาทะลาย	149
14. คลองบางสะบ่า	92	32. คลองบางสะแก	151
15. คลองบางระจัน	93	33. คลองบางแม่หม้าย	159
16. คลองบางปลาตุก	95	34. คลองสาสี่	160
17. คลองบางบอน	98	35. คลองบางยี่หน	175
18. คลองบางพระ	99	36. คลองบางปลาฆ่า	177

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนเรือที่ขึ้นล่องผ่านประตูน้ำใบแม่น้ำท่าจีน ช่วงสุพรรณบุรี

จำนวนเรือ (ลำ)	พ.ศ.	พ.ศ.	พ.ศ.	พ.ศ.	พ.ศ.
	2518	2519	2520	2521	2522
ประตูน้ำชลมารคพิจารณ์					
- เทียวขึ้น	5,285	5,095	5,221	5,915	6,732
- เทียวล่อง	7,141	6,218	6,713	5,318	5,769
รวม	12,426	11,313	11,934	11,233	12,501
ประตูน้ำโพธิ์พระยา					
- เทียวขึ้น	5,317	5,056	4,558	3,850	2,647
- เทียวล่อง	9,806	8,168	8,387	8,423	11,512
รวม	15,123	13,224	12,945	12,273	14,159
ผลต่างจำนวน เรือรวมระหว่าง ประตูน้ำชลมารค ๓ กับประตู น้ำโพธิ์พระยา	2,๖๙7	1,911	1,011	1,040	1,658
	18%	14%	8%	8%	11%

ที่มา : การจัดทำแผนควบคุมคุณภาพน้ำในแม่น้ำท่าจีน , สาขาวิจัยสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

4.3.2 การคมนาคมทางรถไฟ

มีทางรถไฟ 1 สาย คือ สายธนบุรี-สุพรรณบุรี ระยะทาง 142 กิโลเมตร ระยะเวลาเดินทางประมาณ 5 ชั่วโมง (12.00 น.-17.00 น.) เริ่มเปิดให้ใช้ปี พ.ศ.2506 แต่เนื่องจากสถานีรถไฟอยู่ห่างจากศูนย์กลางชุมชนเมืองของสุพรรณบุรี เป็นระยะทาง 1 กิโลเมตร จึงไม่ได้รับความนิยมจากประชาชนทั่วไป

4.3.3 การคมนาคมทางรถยนต์

ในปัจจุบันการคมนาคมขนส่งทางบก เป็นเส้นทางการคมนาคมหลัก เพราะสะดวก รวดเร็วประหยัดเวลาในการเดินทาง สภาพผิวการจราจรได้พัฒนาขึ้น ทำให้ได้รับความนิยมมากขึ้น

การติดต่อออกเขตจังหวัด

4.3.3.1 สายกรุงเทพฯ-สุพรรณบุรี มี 3 เส้นทาง

- เริ่มต้นจากสถานีขนส่งกรุงเทพฯ (สายใต้) ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ผ่านจังหวัดนครปฐม จนถึงสามแยกมาลัยแมน (ประมาณกิโลเมตรที่ 58.5) แล้วแยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 321 (ถนนมาลัยแมน) ผ่านอำเภอกำแพงแสน อำเภอบำเหน็จณรงค์ ไปสุดเส้นทางที่สถานีขนส่งจังหวัดสุพรรณบุรี ระยะทาง 163 กิโลเมตร สภาพถนนเป็นถนนลาดยาง
- เริ่มต้นจากสถานีขนส่งสายเหนือไปตามทางสายเอเชียหมายเลข 2 ผ่านจังหวัดอ่างทอง แล้วเลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3195 ผ่านอำเภอบางบาล จนถึงสามแยกโพธิ์พระยา แล้วเข้าสู่สุพรรณบุรี โดยถนนประชาธิปไตย ระยะทาง 144 กิโลเมตร สภาพถนนเป็นถนนลาดยาง
- เริ่มต้นจากสถานีขนส่งกรุงเทพฯ (สายใต้) ไปตามถนนจรัลสนิทวงศ์ถึงสี่แยกพระปิ่นเกล้า เลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 338 (ปิ่นเกล้า-นครชัยศรี) จนถึงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 340 เลี้ยวขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 340 ผ่านทางแยกเข้าอำเภอบางบัวทอง สี่แยกทางหลวงสายปทุมธานี-บางเลน ทางแยกเข้าอำเภอลาดบัวหลวง บ้านสาส์ คลองบางยี่หน ทางแยกเข้าอำเภอบางปลาม้า ไปสุดเส้นทางที่สถานีขนส่งจังหวัดสุพรรณบุรี ระยะทาง 100 กิโลเมตร สภาพถนนเป็นถนนลาดยาง

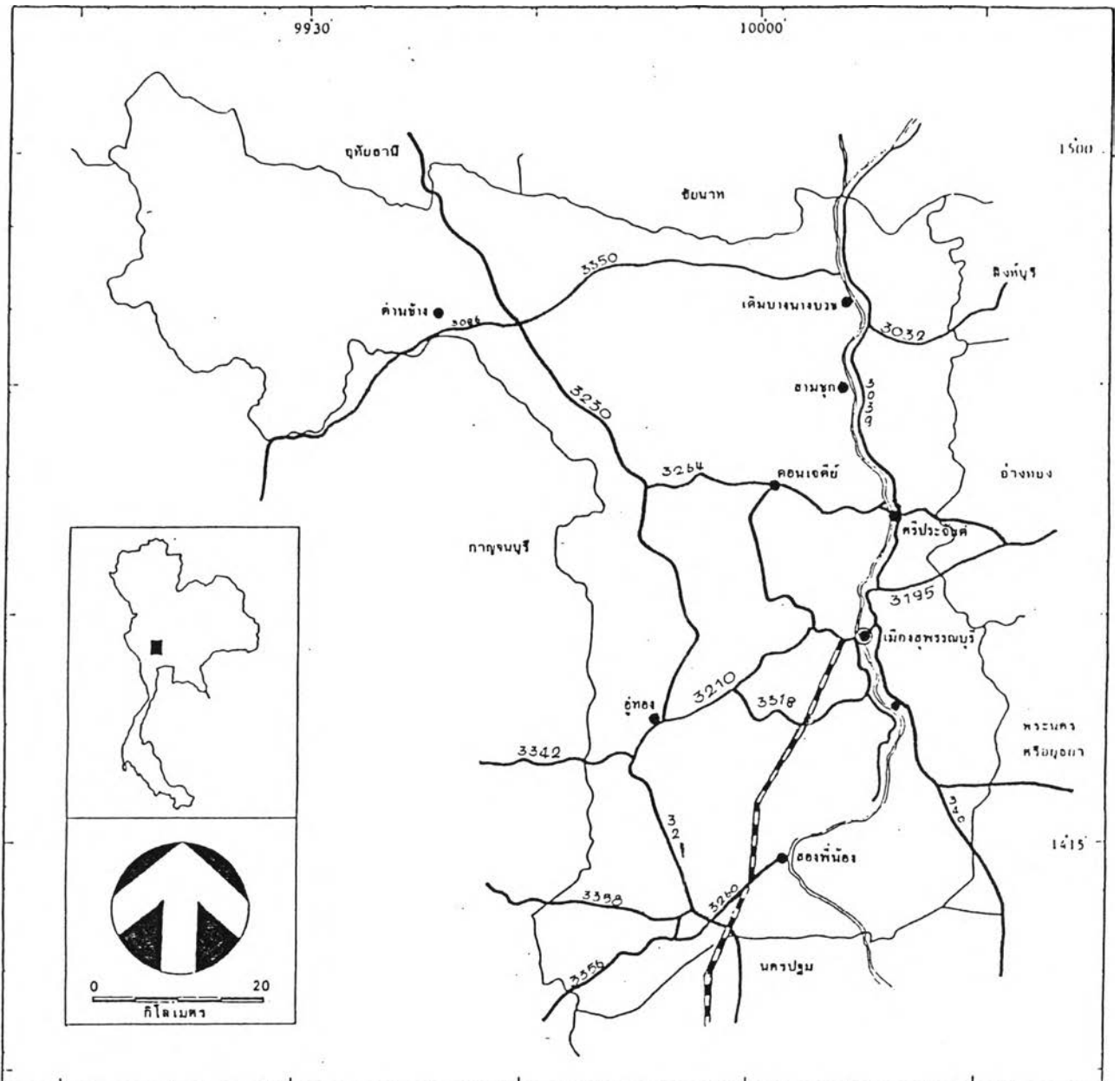
4.3.3.2 สุพรรณบุรีกับจังหวัดใกล้เคียง

- สุพรรณบุรี-นครสวรรค์ ระยะทาง 169 กิโลเมตร ถนนลาด-
 ยาง เริ่มต้นจากสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดสุพรรณบุรี ไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3039
 ผ่านอำเภอศรีประจันต์ อ.สามชุก บ้านบางบัว บ้านท่าช้าง บ้านปากน้ำ จนถึงอำเภอสรรคบุรี
 ไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3184 จนถึงทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3183 เลี้ยวขวา
 ไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3183 จนถึงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 311 เลี้ยวซ้ายไปตาม
 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 311 ผ่านเขื่อนเข้าพระยาจนถึงทางแยกถนนคันคลองชัยนาท-อยุธยา
 จนถึงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 เลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 ผ่านอำเภอ

- สุพรรณบุรี-ชัยนาท ระยะทาง 97 กิโลเมตร ถนนลาดยาง
 ตลอดสาย เริ่มต้นจากสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดสุพรรณบุรีไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข
 3039 ผ่านอำเภอศรีประจันต์ อำเภอสามชุก บ้านบางบัว บ้านท่าช้าง บ้านปากน้ำ อำเภอสรรคบุรี
 ไปสุดเส้นทาง ณ.สถานีจ้อครตโดยสารประจำจังหวัดชัยนาท

- สุพรรณบุรี-สระบุรี ระยะทาง 112 กิโลเมตร ถนนลาดยาง
 104 กิโลเมตร ถนนลูกรัง 8 กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานีจ้อครตโดยสารประจำจังหวัดสุพรรณบุรี
 ไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3039 ถึงสามแยกโพธิ์พระยา ตรงไปตามทางหลวงจังหวัด
 หมายเลข 3195 ผ่านอำเภอวิเศษไชยชาญ ถึงทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3064 แยกขวาไปตาม
 ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3064 ถึงจังหวัดอ่างทอง ตรงไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 334
 และทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3267 ถึงทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3022 แยกขวาไปถึงอำเภอ
 ท่าเรือ กลับเส้นทางเดิมถึงทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3267 แยกขวาไปถึงถนนคันคลองส่งน้ำ
 สายชัยนาท-ป่าสัก ผ่านโรงงานปูนซีเมนต์ท่าหลวงถึงถนนคันกั้นน้ำฝั่งซ้ายแม่น้ำป่าสัก แยกซ้ายไป
 ตามถนนคันกั้นน้ำฝั่งซ้าย แม่น้ำป่าสักถึงทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3041 ตรงไปตามทางหลวง
 จังหวัดหมายเลข 3041 ผ่านอำเภอเสนาให้ ไปสุดเส้นทางที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดสระบุรี

- สุพรรณบุรี-อยุธยา ระยะทาง 65 กิโลเมตร ถนนลาดยาง
 เริ่มต้นจากสถานีจ้อครตโดยสารประจำทางจังหวัดสุพรรณบุรี ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข
 340 ผ่านอำเภอบางปลาม้าจนถึงสามแยกบ้านสาส์ เลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข
 3263 ผ่านอำเภอบางซ้าย อำเภอเสนา ไปสุดเส้นทางที่สถานีจ้อครตโดยสารประจำทาง
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การศึกษามูลเหตุแห่งความเสียหายเปรียบเทียบที่ตั้งของสุพรรณบุรี

- แผนที่ 4.5 เส้นทางคมนาคม
- ทางน้ำ แม่น้ำท่าจีน
 - ทางรถไฟ ตาขจรบุรี - อู่ทอบุรี
 - ทางหลวงแผ่นดิน

ที่มา : แผนกการทางสุพรรณบุรี

- สุพรรณบุรี-อ่างทอง ระยะทาง 47 กิโลเมตร ถนนลาดยาง
เริ่มต้นจากสถานีจอดรถโดยสารประจำทางจังหวัดสุพรรณบุรี ไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข
3029 ถึงสามแยกโพธิ์พระยา ตรงไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3195 ผ่านอำเภอวิเศษชัยชาญ
ถึงทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3064 แยกขวาไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3064 ถึงจังหวัด
อ่างทอง

- สุพรรณบุรี-โคกสำโรง ระยะทางตลอดสายยาว 143 กิโลเมตร
ถนนลาดยาง 133 กิโลเมตร ลูกรัง 10 กิโลเมตร เริ่มต้นจากสถานีจอดรถโดยสารประจำทาง
จังหวัดสุพรรณบุรี ไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3032 ผ่านบ้านปากดง บ้านค่ายบางระจัน
จนถึงสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดสิงห์บุรี แล้วไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 311 จนถึง
ทางแยกแล้วไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 335 แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข
32 จนถึงบ้านปากบาง แยกซ้ายไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3033 จนถึงบ้านบางงา แยก
ขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 311 แยกซ้ายไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3028
ผ่านบ้านท่าโหลง โรงเรียนวัดท้องคุ้ง บ้านห้วยแก้ว จนถึงอำเภอบ้านหมี่ ไปตามทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข 205 สุดเส้นทาง ณ. สถานีจอดรถโดยสารประจำทางอำเภอโคกสำโรง

- เดิมบางนางบวช-วัดสิงห์ ระยะทาง 65 กิโลเมตร ถนนลูกรัง
เริ่มต้นจากสถานีจอดรถโดยสารประจำทางอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ตรงไปตาม
ถนนชลประทานผ่านตลาดท่าช้าง บ้านท่าเตียน บ้านท่าทอง บ้านใหม่ บ้านเขื่อน ถึงสะพานบ้าน-
เขื่อน แยกขวาเข้าอำเภอหันคาแล้วกลับเส้นทางเดิมจนถึงสามแยกทางไปสามง่าม ตรงไปตาม
ถนนชลประทาน (สายหันคา-ท่าโสม) ผ่านบ้านคลองคด บ้านท่าโสมถึงตลาดสามง่าม ตรงไป
ตามทางหลวงท้องถิ่นสายท่าโสม-ดอนศาล-วัดสิงห์ ผ่านบ้านหนองแขง บ้านดอนศาล บ้านโคกสูง
บ้านหนองหญ้า ไปสุดเส้นทางที่สถานีจอดรถโดยสารประจำทางอำเภอบ้านสิงห์ จังหวัดชัยนาท

- อุทัย-บ้านไร่ ระยะทาง 100 กิโลเมตร ถนนลูกรังตลอด
สาย เริ่มต้นจากสถานีขนส่งรถยนต์โดยสาร อำเภออุทัย ตรงไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข
3230 (อุทัย-สระกระโจม) ผ่านบ้านดอนคา บ้านโฆงจนถึงบ้านสระกระโจม แล้วตรงไปตาม
ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3264 (ดอนเจดีย์-บ้านไร่) ผ่านบ้านหนองสารแคร บ้านห้วยน้ำจันทร์
อำเภอด่านช้าง บ้านดงรัง บ้านทัพผึ้ง ไปสุดเส้นทางที่บ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

- บ่อพลอย-อุ้มทอง ระยะทาง 45 กิโลเมตร ถนนลาดยางตลอดสาย เริ่มต้นจากสถานีจจรดโดยสธารประจำทางอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3342 (บ่อพลอย-อุ้มทอง) ผ่านบ้านหนองโก บ้านเขาเขียว บ้านห้วยกระเจก บ้านหนองแกเวช บ้านไผ่สี บ้านห้วยยาง จนถึงทางแยกอุ้มทอง-บ่อพลอย เลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 321 (สุพรรณบุรี-กำแพงแสน) ไปสุดเส้นทางที่สถานีจจรดโดยสธารประจำทางอำเภอบ่อพลอย จังหวัดสุพรรณบุรี

- กาญจนบุรี-ด่านช้าง ระยะทาง 126 กิโลเมตร ถนนลาดยางจากกิโลเมตรที่ 0 ถึงกิโลเมตรที่ 86 ถนนลูกรังกิโลเมตรที่ 86-126 เริ่มต้นจากสถานีขนส่งรถโดยสารประจำทางจังหวัดกาญจนบุรีไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 ถึงลาดหญ้า แล้วแยกไปทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3086 ผ่านอำเภอบ่อพลอย บ้านหนองรี หนองปรือ หนองขอน บ้านนาคาเทศ บ้านปรักประดู่ บ้านโป่งช้าง บ้านโป่งคอย บ้านพุน้ำร้อน บ้านเขาช่องคัย บ้านนาคาบีน เลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงจังหวัดสาย 3264 ไปสุดเส้นทางที่สถานีจจรดโดยสธารอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

- แสวงหา-คอนนุร ระยะทาง 17 กิโลเมตร ถนนลูกรัง เริ่มต้นจากสถานีจจรดโดยสธารประจำทางอำเภอแสวงหา จังหวัดอ่าวทอง ไปตามชนบท ผ่านตลาดคอนกร่าง วังน้ำเย็น บ้านรื้อใหญ่ บ้านหมื่นเกล้า บ้านหนองยาง ไปสุดเส้นทางที่สถานีจจรดโดยสธารประจำทางตลาดคอนนุช อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

4.3.3.3 การคมนาคมติดต่อภายในจังหวัดสุพรรณบุรี

สุพรรณบุรี-อุ้มทอง	ระยะทาง	30 กิโลเมตร
สุพรรณบุรี-บางยี่หน	ระยะทาง	12 กิโลเมตร
สุพรรณบุรี-ศรีประจันต์	ระยะทาง	19 กิโลเมตร
ทุ่งดอก -บ้านห้วย	ระยะทาง	20 กิโลเมตร
บางปลาบ้ำ-บ้านหรมแดน	ระยะทาง	13 กิโลเมตร
อุ้มทอง-บ้านหนองโพธิ์	ระยะทาง	18 กิโลเมตร
สุพรรณบุรี-สระกระโจม	ระยะทาง	48 กิโลเมตร
คอนเจดีย์-บ้านกร่าง	ระยะทาง	14 กิโลเมตร

สุพรรณบุรี-อ่างเก็บน้ำกระเสียว	ระยะทาง	97 กิโลเมตร
อุ้มทอง-บางสี (ก)	ระยะทาง	42 กิโลเมตร
ท่าช้าง-อ่างเก็บน้ำกระเสียว	ระยะทาง	45 กิโลเมตร
สามชุก-หนองหญ้าไซ	ระยะทาง	20 กิโลเมตร
วงกลมบางสี-วัดใหม่โรงวัว	ระยะทาง	33 กิโลเมตร
สุพรรณบุรี-สวนแดง	ระยะทาง	39 กิโลเมตร
อุ้มทอง-บางสี (ข)	ระยะทาง	37 กิโลเมตร
สุพรรณบุรี-บางแม่หม้าย	ระยะทาง	27 กิโลเมตร
ด่านช้าง-บ้านป่าขี	ระยะทาง	37 กิโลเมตร

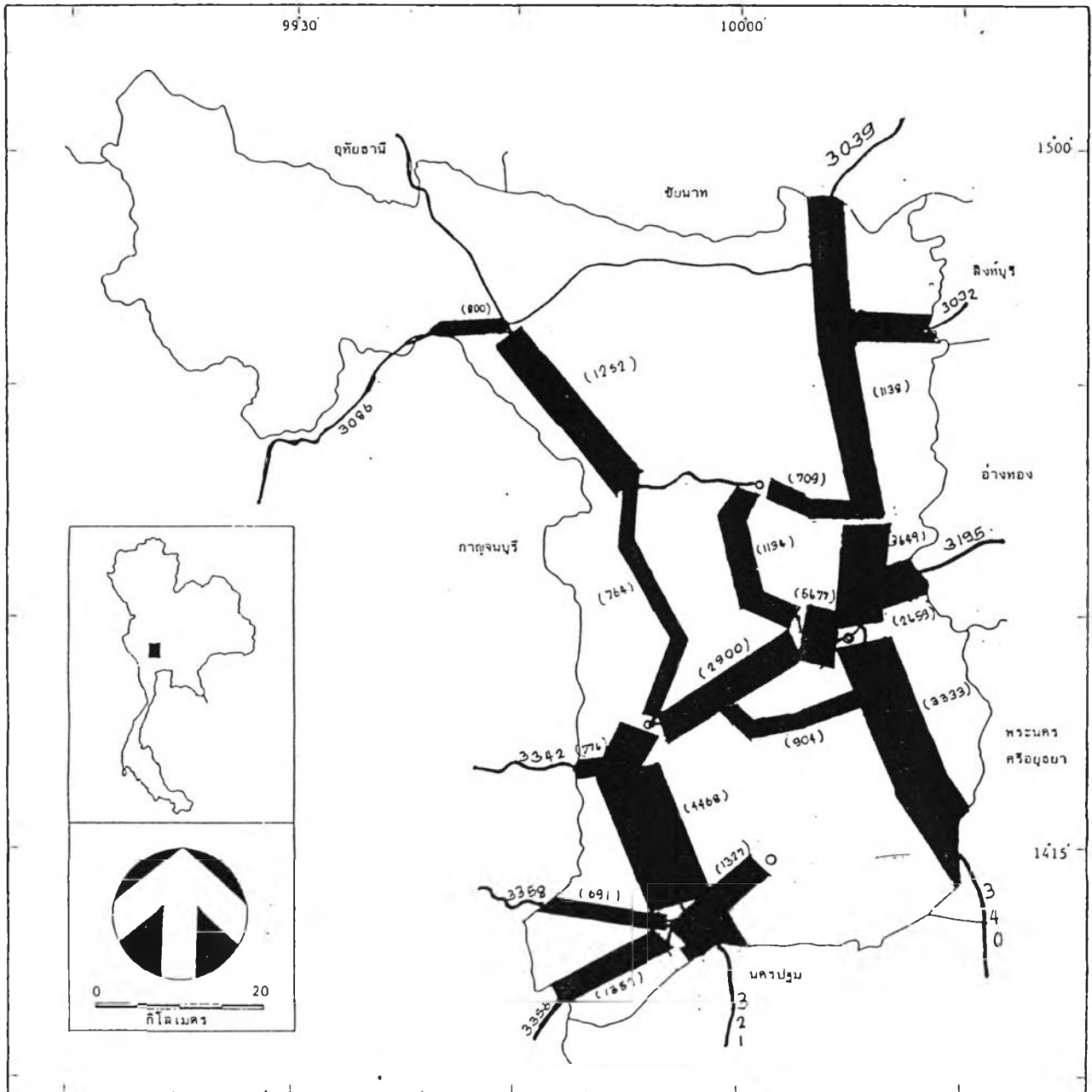
4.3.3.4 การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภอต่างๆ

ที่ว่าการอำเภอ	ระยะทาง (กิโลเมตร)
อำเภอเดิมบางนางบวช	60
อำเภอสสามชุก	37
อำเภอศรีประจันต์	22
อำเภอคอนเจดีย์	31
อำเภอบางปลาม้า	11
อำเภออุ้มทอง	31
อำเภอสองพี่น้อง	70
อำเภอด่านช้าง	96
กิ่งอำเภอหนองหญ้าไซ	62

4.3.3.5 ปริมาณการจราจรและความสะดวกในการคมนาคมติดต่อกับ

ในปัจจุบันการคมนาคมทางบกเป็นเส้นทางที่สะดวก รวดเร็ว และนับได้ว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานประการหนึ่งที่มีถึงความสำคัญและบทบาทของแต่ละชุมชน. โดยภาพรวมของการคมนาคมทางบกของสุพรรณบุรี ประกอบด้วยทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และทางหลวงท้องถิ่น เชื่อมโยงเป็นโครงข่ายการคมนาคมกระจายครอบคลุมทั่วพื้นที่ แต่เมื่อพิจารณาถึงประสิทธิภาพของเส้นทางเหล่านั้นในฐานะเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ชุมชนมีโอกาสได้รับการเปลี่ยนแปลง จะเห็นได้ว่า ในอดีตเส้นทางที่เป็นทางหลวงแผ่นดินในพื้นที่มีเพียงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 321 (ถนนมาลัยแมน) ซึ่งเว้นเส้นทางที่แยกจากนครปฐม ที่สามแยกมาลัยแมน คัดขึ้นเหนือตามแนวนครปฐม-บางเลน เส้นทางที่มีบทบาทมากจึงเป็นทางหลวงจังหวัด ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาการคมนาคมภายในพื้นที่ และเพื่อเชื่อมโยงการคมนาคมติดต่อกับจังหวัดข้างเคียง สภาพของผิวทางมีทั้งถนนลาดยางและถนนลูกรัง ส่วนทางหลวงท้องถิ่นนั้นมีสภาพเป็นถนนลูกรัง การคมนาคมติดต่อกับภายในจังหวัดจึงสามารถติดต่อกันได้ทั่วถึง แต่ไม่สะดวกนัก การติดต่อระหว่างจังหวัดก็เช่นกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากทำเลที่ตั้งซึ่งไม่อยู่ในแนวโครงข่ายทางหลวงแผ่นดินสายหลักของประเทศ

ถนนมาลัยแมน เป็นเส้นทางสายหลักของสุพรรณบุรีจากประวัติการจราจรทางรถยนต์ พ.ศ.2528 (แผนที่ 4.7) ของกรมทางหลวง จะเห็นว่าปริมาณการจราจรในถนนมาลัยแมนสูงสุดในช่วงระหว่างอำเภอสองพี่น้อง และอำเภอดูหมัด ถึงประมาณ 4,468 คันต่อวัน ทั้งนี้เพราะเป็นช่วงคันของการเดินทางเข้าสู่สุพรรณบุรี จากนั้นก็จะแยกไปยังพื้นที่ต่างๆ อีกทั้งยังเป็นช่วงทางที่มีจุดทางแยกไปกาญจนบุรีด้วย เส้นทางนี้เป็นเส้นทางลำเลียงผลผลิตทางเกษตรกรรมเข้าสู่กรุงเทพฯ โดยผ่านนครปฐมและการลำเลียงอ้อยโรงงานไปยังโรงงานน้ำตาลในเขตราชบุรีและกาญจนบุรีก็ใช้เส้นทางนี้ ปริมาณการจราจรสูงสุดจะปรากฏอีกในช่วงแยกเข้าอำเภอมืองสุพรรณบุรี ทั้งนี้เพราะทำเลที่ตั้งที่ได้เปรียบของศูนย์กลางจังหวัด โดยมีระยะห่างห่างจากอำเภอต่างๆ ในระยะใกล้เคียงกัน ทำให้เมืองสุพรรณบุรีเป็นเขตพื้นที่ที่มีการคมนาคมติดต่อสูงสุด โดยมาจากทุกทิศทุกทาง เพื่อซื้อหาสินค้าและบริการ ในขณะที่การคมนาคมติดต่อกับกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นศูนย์กลางใหญ่นั้นทำให้ไม่สะดวกนัก ประมาณการจราจรผ่านอำเภออื่น ๆ มีจำนวนใกล้เคียงกันประมาณ 1000-2000 คันต่อวัน ยกเว้นช่วงอำเภอเมืองสุพรรณบุรีกับอำเภอสรีประจันต์ (ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3039) มีปริมาณการจราจรสูงถึง 3649 คันต่อวัน เพราะเป็นเส้นทางที่ใช้ติดต่อกับพื้นที่อื่นทางด้านเหนือและมีทางแยกไปยังหัวดออ่างทอง

การศึกษามูลเหตุแห่งความเสียหายเปรียบเทียบที่ต้งของสุพรรณบุรี

แผนที่ 4.6 เส้นทาง และ ปริมาณการจราจร

ปริมาณการจราจรเฉลี่ย		เส้นทาง และ ปริมาณการจราจร	
0 - 1000 คัน / วัน	สีชมพู / ส้ม	321	อุทุมพร - สุพรรณบุรี
1001 - 2000 คัน / วัน	สีชมพู / ส้ม	340	บางบัวทอง - สุพรรณบุรี
2001 - 3000 คัน / วัน	สีชมพู / ส้ม	3032	ปากดง - สิงห์บุรี
3001 - 4000 คัน / วัน	สีชมพู / ส้ม	3039	ศรีประจันต์ - ปากน้ำชัยนาท
มากกว่า 4000 คัน / วัน	สีชมพู / ส้ม	3086	หนองปรือ - ตานช้าง
		3198	โพธิ์พระยา - วิเศษฯ
		3342	อุทุมพร - บ่อพลอย
		3356	ทุ่งคอก - พรหมเทพ
		3358	ทุ่งคอก - ตานตาเพชร

ที่มา : กรมทางหลวง

เส้นทางคมนาคมสายใหม่ที่มีบทบาทมาก คือ เส้นทางแผ่นดินหมายเลข 340 สายบางบัวทอง-สุพรรณบุรี และทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3230 สายอุทุมพร-ด่านช้าง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 340 สายบางบัวทอง-สุพรรณบุรี เป็นเส้นทางคมนาคมระหว่างสุพรรณบุรีกับกรุงเทพฯ ซึ่งมีระยะทางประมาณ 100 กิโลเมตร เป็นเส้นทางใหม่ที่ได้รับคามนิยมมาก เพราะสามารถย่นระยะทางการคมนาคมไปได้มาก นอกจากนี้ยังเป็นเส้นทางใหม่ที่เปิดพื้นที่อำเภอบางปลาม้า ซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรมสำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีแนวค่อเนื่องกับพื้นที่เกษตรกรรมของอยุธยา ถนนสายนี้ทำให้การคมนาคมระหว่างสุพรรณบุรีกับกรุงเทพฯ คล่องตัวขึ้น ในอนาคตเส้นทางนี้จะมีบทบาทสำคัญในการลำเลียงผลผลิตทางเกษตรกรรมมายังตลาดในกรุงเทพฯ โดยไม่ต้องผ่านนครปฐม

ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3230 สายอุทุมพร-ด่านช้าง ซึ่งเป็นเส้นทางแยกจากถนนมาลัยแมนที่อำเภออุทุมพร เลี้ยวขอบแถบด้านตะวันตกไปยังอำเภอด่านช้างซึ่งเป็นแหล่งตั้งถิ่นฐานใหม่ของสุพรรณบุรีที่มีการเติบโตของประชากรอย่างรวดเร็ว เส้นทางนี้สามารถติดต่อกับอุทัยธานีได้ และยังสามารถติดต่อกับกรุงเทพฯ โดยไม่ต้องผ่านอำเภอเมือง-สุพรรณบุรี โดยที่เป็นเส้นทางซึ่งผ่านเขตศิขรินทร์ของจังหวัด จึงมีบทบาทในการลำเลียงผลผลิตพืชไร่ ออกสู่ตลาดในสุพรรณบุรีจังหวัดข้างเคียง

4.4 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

4.4.1 ภาพรวมของการผลิต

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของสุพรรณบุรี ประกอบด้วยสาขาการผลิต 3 สาขาใหญ่ คือ สาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม และสาขาการบริการ เนื่องจากสภาพพื้นที่ซึ่งเป็นที่ยราบลุ่ม เหมาะแก่การเกษตรกรรม โดยพื้นที่มีลักษณะสูงทางทิศตะวันตก แล้วค่อยๆ ลาดต่ำลงทางทิศตะวันออกซึ่งเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีน ทำให้สามารถเพาะปลูกทำนาข้าวบริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง และปลูกพืชไร่ในที่เนินที่มีการระบายน้ำดี นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำทั้งตามธรรมชาติ และคลองชลประทานกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ สุพรรณบุรีจึงนับได้ว่ามีปัจจัยทางการผลิตที่เอื้อให้การผลิตสาขาเกษตรกรรม เป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำรายได้สูงสุดให้กับจังหวัด

มวลรวมผลิตภัณฑ์จังหวัด ในปี พ.ศ.2528 มีมูลค่า 4,434.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.17 ของประเทศ สาขาเกษตรกรรมมีมูลค่า 2,062.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.3 ของประเทศ ส่วนสาขาอุตสาหกรรม นั้น มีมูลค่าน้อยมากเมื่อเทียบกับมูลค่าการผลิต สาขาอุตสาหกรรมของประเทศ โดยมีมูลค่า 418.3 ล้านบาท ประมาณร้อยละ .32 ของประเทศ มูลค่าสาขาบริการของจังหวัดสุพรรณบุรีเท่ากับ 1,954.1 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.09 ของประเทศ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการผลิตของสุพรรณบุรีมีบทบาทน้อย ถ้าพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อบุคคลจะเห็นได้ว่ารายได้เฉลี่ยของบุคคลในปี พ.ศ.2528 ของสุพรรณบุรีเท่ากับ 5,897 บาทต่อคน ต่อปี ในขณะที่รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลในระดับประเทศในปีเดียวกันมีค่า 7,328 บาทต่อคน ต่อปี

4.4.2 มวลรวมผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ

(ตารางที่ 4.3 และ 4.4)

ผลิตภัณฑ์การเกษตร เมื่อพิจารณาการผลิตสาขาเกษตรกรรมของสุพรรณบุรี ปรากฏว่ามูลค่าผลผลิต เกษตรกรรมสาขาต่างๆ ได้แก่ การกลั่นกรรม ปศุสัตว์ ประมง และป่าไม้ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งแต่ พ.ศ.2523-2528 มูลค่าผลิตภัณฑ์เกษตรกรรมดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยมีอัตราเพิ่มเฉลี่ยประมาณร้อยละ 15.27 ต่อปี จากมูลค่าผลิตภัณฑ์การเกษตร ตามราคา คงที่เมื่อ พ.ศ.2523 ซึ่งมีมูลค่าประมาณ 1,176 ล้านบาท ได้เพิ่มขึ้นเป็น 2,062.4 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2528 มูลค่าการผลิตส่วนใหญ่ได้จากสาขาการกลั่นกรรมซึ่งเป็นสาขาการผลิตที่สำคัญและทำรายได้ให้สุพรรณบุรีมากที่สุด สำหรับพืชสำคัญที่ทำรายได้ให้กับจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ข้าว อ้อย และมันสำปะหลัง

ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สำหรับการผลิตสาขาอุตสาหกรรมของสุพรรณบุรีมี สัดส่วนการผลิตค่อนข้างต่ำกว่าสาขาอื่น มูลค่าการผลิตสาขาอุตสาหกรรมอันได้แก่ เหมืองแร่และ ย่อยหิน อุตสาหกรรม การก่อสร้าง การไฟฟ้าและการประปา ตั้งแต่ พ.ศ.2523-2528 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี กล่าวคือ เมื่อพ.ศ.2523 มีมูลค่าประมาณ 318.3 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2528 มูลค่าการผลิตเพิ่มขึ้นเป็น 418.3 ล้านบาท โดยมีอัตราเพิ่มเฉลี่ยประมาณร้อยละ 0.48 ต่อปี

ตารางที่ 4.3 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์จำแนกรายสาขา ปี พ.ศ. 2523 - 2528 ตามราคา
คงที่ ปี 2515 (หน่วย : ล้านบาท)

	พ.ศ. 2523	พ.ศ. 2524	พ.ศ. 2525	พ.ศ. 2526	พ.ศ. 2527	พ.ศ. 2528
กสิกรรม	1,007.7	1,725.7	1,827.9	1,498.3	1,833.1	1816.5
ปศุสัตว์	103.3	191.1	202.9	191.5	200.6	205.0
ประมง	50.8	73.8	48.7	32.3	34.4	37.6
ป่าไม้	14.3	2.1	4.0	12.9	8.5	3.3
รวมเกษตรกรรม	1,176.1	1,992.7	2,083.5	1,735.0	2,076.6	2,062.4
เหมืองแร่และย่อยหิน	39.3	38.6	31.3	35.2	39.1	38.9
อุตสาหกรรม	151.5	166.2	176.7	181.4	203.8	205.6
การก่อสร้าง	102.6	117.4	93.1	110.7	118.0	123.0
การไฟฟ้าและประปา	24.9	30.6	36.7	42.3	45.8	50.8
รวมอุตสาหกรรม	318.3	352.8	337.8	369.6	406.7	418.3
การคมนาคมขนส่ง	290.9	302.3	253.4	297.5	317.2	344.0
การค้าส่งและค้าปลีก	671.6	799.0	773.2	874.5	902.7	934.7
การธนาคารประกันภัย	118.8	132.1	155.0	185.0	201.7	222.6
ที่อยู่อาศัย	73.5	75.9	77.4	78.5	80.7	83.4
การบริหารราชการ	110.9	118.7	122.1	125.3	121.1	127.9
การบริการ	196.2	216.4	221.5	222.4	230.9	241.5
รวมการบริการ	1,461.9	1,644.4	1,602.6	1,783.2	1,854.3	1,954.1
ยอดรวม	2956.3	3989.9	4,023.๕	3,887.8	4,337.6	4,434.8
รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล	4,229	5,635	5,596	5,325	5,869	5,897

ตารางที่ 4.4 ร้อยละและอัตราเพิ่มของมวลรวมผลิตภัณฑ์ที่สำคัญในราวคองที่ พ.ศ.

2523 - 2528

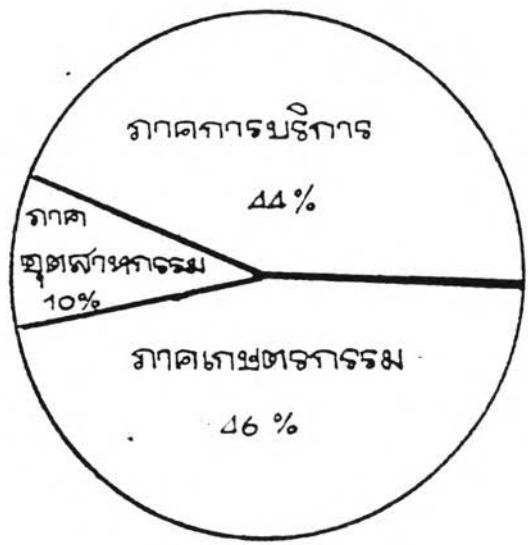
	ผลิตภัณฑ์เกษตร		ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม		ผลิตภัณฑ์การบริการ	
	มูลค่าล้านบาท (%)	อัตราเพิ่ม (%)	มูลค่าล้านบาท (%)	อัตราเพิ่ม (%)	มูลค่าล้านบาท (%)	อัตราเพิ่ม (%)
พ.ศ. 2523	1,176.1 (39.8)	-	318.3 (10.76)	-	1,461.9 (49.4)	-
พ.ศ. 2524	1,992.7 (50.2)	69.43	352.8 (8.84)	0.86	1,644.4 (41.21)	4.57
พ.ศ. 2525	2,083.5 (51.8)	4.6	337.8 (8.39)	-0.37	1,602.6 (39.82)	-1.04
พ.ศ. 2526	1,735 (44.6)	-16.7	369.6 (9.50)	0.82	1,783.2 (45.86)	4.65
พ.ศ. 2527	2,076.6 (47.9)	19.7	406.7 (9.37)	0.86	1,854.3 (42.75)	1.64
พ.ศ. 2528	2,062.4 (46.5)	-0.7	418.3 (9.43)	0.26	1,954.1 (44.06)	2.25
		76.33		2.43		12.07
		15.27/ ปี		0.48/ ปี		2.4/ ปี

ผลิตภัณฑ์การบริการ มูลค่าการผลิตสาขาบริการ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี กล่าวคือ เมื่อพ.ศ.2523 มีมูลค่าประมาณ 1,461.9 ล้านบาท และได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในปี พ.ศ. 2528 มูลค่าเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 1,954.1 ล้านบาท โดยมีอัตราเพิ่มเฉลี่ยประมาณร้อยละ 2.4 ต่อปี รายได้ส่วนใหญ่ของการผลิตสาขาการบริการมาจากสาขาการค้าส่งและค้าปลีก ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำรายได้ให้กับจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นอันดับสองรองจากสาขาการบริการ

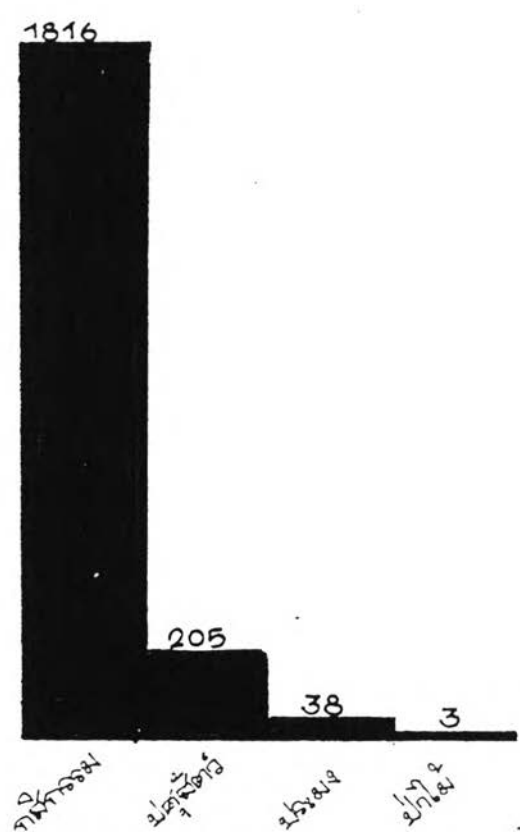
เมื่อรวมมูลค่าผลิตภัณฑ์เกษตร อุตสาหกรรม และการบริการเข้าด้วยกัน จะเห็นว่า ตั้งแต่ พ.ศ.2523-2528 มวลรวมรายจังหวัดสุพรรณบุรีมีมูลค่าเพิ่มขึ้น เป็นส่วนใหญ่ และมีมูลค่าลดลงเพียงบางปี เมื่อพ.ศ.2523 มวลรวมผลิตภัณฑ์จังหวัดมีมูลค่า 2,956.3 ล้านบาท ใน พ.ศ. 2528 ผลรวมผลิตภัณฑ์จังหวัดมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเป็น 4,434.8 ล้านบาท เมื่อนำมาหารรายได้เฉลี่ยต่อบุคคล ตามราคาคงที่ปี 2515 ปรากฏว่าใน พ.ศ.2528 รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลประมาณ 5,897 บาทต่อปี ค่ากว่ารายได้เฉลี่ยต่อบุคคลในอัตราเฉลี่ยทั่วประเทศซึ่งเท่ากับ 7,328 บาทต่อปี⁽¹⁾

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนของมวลรวมผลิตภัณฑ์ทั้งสาม 3 สาขา ปรากฏว่าเมื่อ พ.ศ.2523 มวลรวมผลิตภัณฑ์ทางเกษตรมีสัดส่วนเป็นร้อยละ 39.8 ของมวลรวมทั้งหมด มวลรวมผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 10.76 และผลิตภัณฑ์การบริการมีสัดส่วนถึงร้อยละ 49.4 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ในปีต่อมามูลค่าผลิตภัณฑ์การเกษตรได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นใน พ.ศ.2528 สัดส่วนของมวลรวมผลิตภัณฑ์ทางเกษตรจึงมีมูลค่านำการผลิตสาขาอื่น กล่าวคือมวลรวมผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรมีมูลค่าเป็นร้อยละ 46.5 ของมวลรวมทั้งหมด

¹ กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ .
ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ฉบับปี 2528 , หน้า 3

หน่วย : ล้านบาท

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงโครงสร้างการผลิตของสุพรรณบุรี พ.ศ. 2520

4.4.3 การกลีกรวมของสุพรรณบุรี

(ตารางที่ 4.5)

พื้นที่เพาะปลูกของสุพรรณบุรีประกอบด้วยที่ราบแม่น้ำท่าจีน ซึ่งเนื้อดิน เป็นดิน ตะกอน ในฤดูน้ำหลากประจำปีจะมีน้ำขังประมาณ 3 เดือน บริเวณนี้จึงเหมาะแก่การทำนาข้าว ส่วนบริเวณที่ดอนและป่าละเมาะจะวันคก เรื่อยไปจนถึงเขตก่ำสูงใน เขตติดต่อจังหวัดกาญจนบุรี เป็นบริเวณที่เหมาะสมกับการปลูกพืชไร่ เพราะ เป็นดินใหม่เกิดจากการหักล้างถางพง พื้นที่สำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์

ข้าว นับว่า เป็นพืชหลักของจังหวัดสุพรรณบุรี มีที่ถือครองที่เพาะปลูกข้าวประมาณ 62,216 ราย หรือร้อยละ 79.1 ของจำนวนที่ถือครองทั้งสิ้นและมีเนื้อที่เพาะปลูกข้าวทั้งสิ้น 1,949,392 ไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลจากสำมะโนเกษตร พ.ศ.2521 พบว่าที่ถือครองที่รายงานการเพาะปลูกข้าวเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 3.2 และมีเนื้อที่เพาะปลูกข้าวเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.2

จังหวัดสุพรรณบุรีได้มุ่งส่งเสริมเทคนิคทางด้านการทำนาหว่านน้ำคม ทั้งในฤดูการทำนา ปรังและนาปี ซึ่งสามารถเพิ่มผลผลิตขึ้นจากเดิมอีกไร่ละ 50 ถึง โดยมีแนวโน้มจะขยายพื้นที่ทำนา หว่านน้ำคมเพิ่มขึ้นทุก ๆปี เพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้เกษตรกร

อ้อย นับว่า เป็นพืชไร่สำคัญอันดับหนึ่งของจังหวัดสุพรรณบุรี และสามารถทำรายได้ให้ จังหวัดเป็นมูลค่าสูง เหตุนี้เกษตรกรนิยมปลูกอ้อยเพราะสามารถให้ผลต่อไร่สูงกว่าพืชไร่อื่น เนื้อที่ถือครองที่รายงานการเพาะปลูกอ้อยมี 17,225 ราย หรือร้อยละ 21.9 ของที่ถือครองทั้งสิ้น มีเนื้อที่เพาะปลูกอ้อยทั้งสิ้น 418,283 ไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับสำมะโนเกษตร พ.ศ.2521 ปรากฏว่าจำนวนที่ถือครองที่รายงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 42.2 และเนื้อที่เพาะปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.4

มันสำปะหลัง เป็นพืชไร่ที่ปลูกมากอีกชนิดหนึ่งในจังหวัดนี้ มีที่ถือครองที่รายงานการเพาะปลูกมันสำปะหลัง 4,774 ไร่หรือร้อยละ 6.1 ของที่ถือครองทั้งสิ้น เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลจากสำมะโนประชากร พ.ศ.2521 พบว่ามีที่ถือครองที่รายงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 30.1 และมีเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นจาก 4,315 ไร่ ในปี พ.ศ.2521 เป็น 68,157 ไร่ ในปี พ.ศ.2526 หรือร้อยละ 58.0

4.4.4 การปลูกสัตว์ของสุพรรณบุรี

(ตารางที่.4.5)

จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ราบลุ่ม ที่ราบเชิงเขา มีผลผลิตทางด้านเกษตรกรรมเป็นจำนวนมาก และราคาถูก จึงเหมาะแก่การเลี้ยงสัตว์เป็นอย่างมาก สัตว์เลี้ยงที่สำคัญและนิยม เลี้ยงกันอยู่ทั่วไปในครัวเรือนเกษตรกรเพื่อการบริโภคและขายส่งตลาดจากการเปรียบเทียบข้อมูลปลูกสัตว์ของจังหวัด ซึ่งได้แก่ โค กระบือ สุกร ไก่ และเป็ด จากสำมะโนการเกษตร พ.ศ. 2521 กับการสำรวจการเปลี่ยนแปลงทางการเกษตร พ.ศ. 2526

จากการเปรียบเทียบดังกล่าวพบว่าทั้งจำนวนที่ถือครองที่รายงานและจำนวนโคที่เลี้ยงเพิ่มขึ้น ที่ถือครองที่รายงานและจำนวนโคที่เลี้ยงเพิ่มขึ้นร้อยละ 41.3 และ 74.3 ตามลำดับ จำนวนโคเฉลี่ยต่อที่ถือครองเพิ่มขึ้นจาก 12.2 ตัว ในปี 2521 เป็น 15.0 ตัว ในปี 2526

สำหรับการเลี้ยงกระบือและสุกรนั้นพบว่า ที่ถือครองที่รายงานและจำนวนปลูกสัตว์ที่เลี้ยงลดลง จำนวนที่ถือครองที่รายงานและจำนวนกระบือที่เลี้ยงลดลง ร้อยละ 51.1 และ 37.0 ส่วนที่ถือครองที่รายงานและจำนวนสุกรที่เลี้ยงลดลงร้อยละ 36.0 และ 40.4 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงการเลี้ยงไก่ในจังหวัดนี้พบว่าจำนวนที่ถือครองที่รายงานการเลี้ยงไก่เพิ่มขึ้นจาก 50,075 ราย ในปี 2521 เป็น 78,556 ราย ในปี 2526 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 56.9 สำหรับ จำนวนไก่เพิ่มขึ้นจาก 1,061,535 ตัว ในปี 2521 เป็น 1,130,964 ตัว ในปี 2526 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.5 เนื่องจากอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนไก่ที่เลี้ยง จำนวนไก่เฉลี่ยต่อที่ถือครองจึงลดลงจาก 21.2 ตัว ในปี 2521 เป็น 14.4 ตัว ในปี 2526 ซึ่งตรงกันข้ามกับการเลี้ยงเป็ด จะเห็นว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนเป็ดมากกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนที่ถือครองที่เลี้ยง ดังนั้น จำนวนเป็ดเฉลี่ยต่อที่ถือครองจึงเพิ่มขึ้นจาก 39.5 ตัว ในปี 2521 เป็น 54.5 ตัว ในปี 2526

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลการเพาะปลูกพืชที่สำคัญและข้อมูลปศุสัตว์ของสำมะโนการเกษตร พ.ศ. 2521
กับการเปลี่ยนแปลงทางการเกษตร พ.ศ. 2526

รายการข้อมูล	สำมะโนการเกษตร พ.ศ. 2521	การสำรวจ การเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2526	ร้อยละของ การเปลี่ยนแปลง พ.ศ.
ข้าว			
จำนวนที่ถือครองที่รายงาน.....(ราย)	60,281	62,216	32
เนื้อที่เพาะปลูก(ไร่)	1,622,261	1,949,392	20.2
อ้อย			
จำนวนที่ถือครองที่รายงาน.....(ราย)	12,115	17,225	42.2
เนื้อที่เพาะปลูก(ไร่)	318,304	418,283	31.4
มันสำปะหลัง			
จำนวนที่ถือครองที่รายงาน.....(ราย)	3,669	4,774	30.1
เนื้อที่เพาะปลูก(ไร่)	43,150	68,157	58.0
โค			
จำนวนที่ถือครองที่รายงาน.....(ราย)	5,141	7,263	41.3
จำนวนโค(ตัว)	62,513	108,958	74.3
กระบือ			
จำนวนที่ถือครองที่รายงาน.....(ราย)	14,107	6,906	51.1
จำนวนกระบือ(ตัว)	51,916	32,718	37.0
สุกร			
จำนวนที่ถือครองที่รายงาน.....(ราย)	26,042	16,664	36.0
จำนวนสุกร(ตัว)	171,782	102,441	40.4

รายการข้อมูล	สำมะโนเกษตร พ.ศ. 2521	การสำรวจ การเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2526	ร้อยละของการ เปลี่ยนแปลง
ไก่			
จำนวนที่ถือครองที่รายงาน.....(ราย)	50,075	78,556	56.9
จำนวนไก่.....(ตัว)	1,061,535	1,130,964	6.5
เปิด			
จำนวนที่ถือครองที่รายงาน.....(ราย)	14,713	17,988	22.3
จำนวนเปิด.....(ตัว)	581,231	979,477	68.5

4.4.5 การประมงของสุพรรณบุรี

เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่อุดมไปด้วยแม่น้ำ ลำคลอง หนองบึง โดยทั่วไป เนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียว ประกอบกับมีการชลประทานที่ดี จึงเป็นการสะดวกต่อการใช้น้ำอันเป็นปัจจัยที่สำคัญทางด้านการประมง อำเภอที่มีการเลี้ยงสัตว์น้ำมากที่สุดคือ สองพี่น้อง บางปลาม้า อำเภอเมือง และ ศรีประจันต์ ซึ่งเป็นบริเวณที่มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ลุ่ม การเลี้ยงสัตว์น้ำเริ่มเลี้ยงกันเป็นอุตสาหกรรมเมื่อ พ.ศ.2509 ผลผลิตส่วนใหญ่ส่งไปขายยังจังหวัดใกล้เคียง บางส่วนส่งขายยังองค์การสะพานปลา และต่างประเทศ

- การเลี้ยงปลา ประเภทปลากินเนื้อ ได้แก่ ปลาช่อน ปลาดุก เป็นการเลี้ยงระดับอุตสาหกรรมมีเลี้ยงมากที่อำเภอบางปลาม้า ในท้องที่ตำบลมะขามล้ม ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอเมืองสุพรรณบุรี ในท้องที่ตำบลบางกุ้ง ตำบลสระแก้ว และอำเภอสองพี่น้องตำบลหัวโพธิ์ ตำบลคันดาล ตำบลสองพี่น้องการเลี้ยงปลากินพืช ได้แก่ ปลาคะเพียน ปลานิล ปลาไน ปลายี่สกเทศ และอื่นๆ ปลาเหล่านี้เติบโตเร็วและสามารถหาอาหารกินเองได้จากธรรมชาติในบ่อ และจากการให้อาหารสมทบบ้างเล็กน้อย เกษตรกรที่ยากจนก็สามารถเลี้ยงปลาเหล่านี้ได้เพราะไม่ต้องลงทุนมากนักก็สามารถเลี้ยงปลาไว้บริโภคภายในครอบครัวและ เมื่อมีผลผลิตส่วนเกินก็จำหน่ายเพิ่มรายได้ให้ครอบครัวได้ การเลี้ยงปลากินพืชเหล่านี้มีการเลี้ยงกันทั่วไปในจังหวัดสุพรรณบุรี ชนิดของปลาที่นิยมเลี้ยงกันทั่วไป ได้แก่ ปลาคะเพียน ปลานิล

- การเลี้ยงกุ้งก้ามกราม กุ้งนาง หรือกุ้งหลวง เป็นชื่อกุ้งน้ำจืดที่มีชื่อแตกต่างกันไปในแต่ละถิ่น มีขนาดใหญ่ที่สุดในธรรมชาติอาศัยอยู่ทั่วไปตามแหล่งน้ำจืดที่มีทางน้ำไหลติดต่อกับแม่น้ำ ในประเทศไทยมีแพร่กระจายอยู่เกือบทุกภาค ภาคกลางมีปริมาณชุมชุมในแม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำท่าจีน และแม่น้ำบางปะกง ภาคใต้มีมากในทะเลสาบสงขลา

ปัจจุบันการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามในจังหวัดสุพรรณบุรีกำลังได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย เพราะการลงทุนในการเลี้ยงต่ำ แต่ผลผลิตที่ได้มีสูงเมื่อเทียบกับการประกอบอาชีพด้านอื่น และสิ่งที่ดึงดูดใจให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงกุ้งก้ามกรามกันมากขึ้นก็คือ เรื่องราคา โดยราคาของกุ้งก้ามกรามตัวผู้จะมีราคาสูงกว่าตัวเมีย

4.4.6 การป่าไม้

จากรายงานการแปลภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-2 เมื่อพ.ศ.2528 ปรากฏว่าจังหวัดสุพรรณบุรี มีเนื้อที่ป่าประมาณ 618 ตารางกิโลเมตร มีไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ไม้กระยาเลย

4.5 ลักษณะทางประชากร และการตั้งถิ่นฐาน

4.5.1 การแบ่งพื้นที่การปกครองของสุพรรณบุรี

(ตารางที่ 4.6)

ปี พ.ศ.2527 จังหวัดสุพรรณบุรีแบ่งการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 101 ตำบล 740 หมู่บ้าน และแบ่งพื้นที่ของชุมชนหนาแน่นในรูปเทศบาล 2 แห่ง กับสุขาภิบาล 18 แห่ง

พื้นที่เทศบาลในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 9.013 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 0.17 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด เทศบาลตำบลสองพี่น้อง มีเนื้อที่ 10.40 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 0.19 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด รวมเนื้อที่เทศบาล 2 แห่งประมาณ 19.413 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 0.35 ของพื้นที่จังหวัด

ส่วนพื้นที่สุขาภิบาลกระจายอยู่ทุกอำเภอ ขนาดสุขาภิบาลตั้งแต่ 1.03 ตารางกิโลเมตร คือ สุขาภิบาลโคกคราม อำเภอบางปลาม้า จนถึงพื้นที่ 30 ตารางกิโลเมตร คือ สุขาภิบาลท่าเสด็จ ในเขตอำเภอเมือง

4.5.2 ขนาดและความหนาแน่นประชากร

(ตารางที่ 4.7)

จากข้อมูลประชากรกองทะเบียนราษฎร กรมการปกครองในปี พ.ศ.2527 ประชากรของสุพรรณบุรีรวมทั้ง 9 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอ มีประมาณ 751,875 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดคืออำเภอเมือง คิดเป็นร้อยละ 17.63 ของประชากรทั้งจังหวัด อำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอด่านช้าง ซึ่งเป็นแหล่งตั้งถิ่นฐานใหม่ของสุพรรณบุรี เป็นที่สังเกตว่ามีการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากศักยภาพในการรองรับประชากรของอำเภอด่านช้างเอื้อต่อการขยายตัวของประชากร ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติด้านป่าไม้ และเนื้อที่ในการตั้งถิ่นฐาน

พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงสุด คือ อำเภอศรีประจันต์มีความหนาแน่นเฉลี่ย 340 คนต่อตารางกิโลเมตร พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรต่ำสุด คือ อำเภอด่านช้าง มีความหนาแน่นเฉลี่ย 35 คนต่อตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 4.6 ระบบชุมชนของสุพรรณบุรี

เขตปกครอง	จำนวนตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	สุขาภิบาล	รายชื่อสุขาภิบาล
1. อำเภอเมือง	20	106	3	โพธิ์พระยา,สวนแดง, ท่าเสด็จ
2. เดิมบางนางบวช	13	103	2	เขาพระ, นางบวช
3. สามชุก	7	52	1	สามชุก
4. ศรีประจันต์	9	61	1	ศรีประจันต์
5. คอนเจดีย์	5	39	2	คอนเจดีย์, สระกระโจม
6. บางปลาม้า	13	113	4	บางปลาม้า, บ้านแหลม, ไผ่กองดิน, โลกคราม
7. อู่ทอง	12	83	2	อู่ทอง, สระยายโสม
8. สองพี่น้อง	14	105	1	ทุ่งคอก
9. ดำนช้าง	4	42	1	ดำนช้าง
10. กิ่งอำเภอหนองหญ้า- ไซ	4	36	1	หนองหญ้าไซ
รวมทั้งจังหวัด	101	740	18	

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตร

ตารางที่ 4.7 ขนาดและความหนาแน่นประชากรของสุพรรณบุรี พ.ศ. 2517 และพ.ศ. 2527

พื้นที่ (อำเภอ)	ประชากร (คน)		จำนวนเพิ่ม	ความหนาแน่น (คน / ตร.กม.) พ.ศ. 2527
	พ.ศ. 2517	พ.ศ. 2527		
1. เมืองสุพรรณบุรี	151,739	132,535	-19,204	241
2. เดิมบางนางบวช	68,735	72,018	3,283	128
3. สามชุก	89,138	53,927	-35,211 ⁽¹⁾	149
4. ศรีประจันต์	61,113	62,515	1,402	340
5. ดอนเจดีย์	34,878	39,465	4,587	149
6. บางปลาม้า	82,620	82,663	43	171
7. อู่ทอง	87,128	115,870	28,742	181
8. สองพี่น้อง	105,143	113,174	8,031	148
9. ด่านช้าง	11,531	38,869	27,338	35
10. หนองหญ้าไซ	-	40,843	-	96
ทั้งจังหวัด	692,025	751,875	59,850	140

หมายเหตุ (1) แยกเขตปกครองออกเป็นกิ่งอำเภอหนองหญ้าไซ

4.5.3 การกระจายตัวของประชากร

สุพรรณบุรี เป็นแหล่งตั้งถิ่นฐานเก่าแก่ของประเทศไทย มีเกษตรกรรม เป็นอาชีพหลักของจังหวัด ประชากรประมาณร้อยละ 80 อาศัยอยู่ในเขตชนบท เมื่อพิจารณาจำนวนประชากรในพื้นที่การปกครองที่เล็กที่สุดเท่าที่พอจะนำมาศึกษาได้ในปัจจุบันของไทย คือจำนวนประชากรในระดับตำบล ลักษณะและความสัมพันธ์ขนาดของประชากร สามารถแบ่ง เป็นกลุ่มชุมชนต่างๆ

จากสถิติจำนวนประชากรรายตำบลของจังหวัดสุพรรณบุรีในปี พ.ศ.2527 อาจแบ่งระบบชุมชนออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ความขนาดประชากรได้เป็น 6 กลุ่ม ดังนี้ (ภาคผนวก)

กลุ่มที่ 1 พื้นที่ซึ่งมีประชากรต่ำกว่า 4,000 คน ประกอบด้วย 13 ตำบล

กลุ่มที่ 2 พื้นที่ซึ่งมีประชากรต่ำกว่า 4001-7000คน ประกอบด้วย 44 ตำบล

กลุ่มที่ 3 พื้นที่ซึ่งมีประชากรต่ำกว่า 7001-10,000คน ประกอบด้วย 24 ตำบล

กลุ่มที่ 4 พื้นที่ซึ่งมีประชากรต่ำกว่า 10,001-15,000คน ประกอบด้วย 15

ตำบล

กลุ่มที่ 5 พื้นที่ซึ่งมีประชากรต่ำกว่า 15,001-25,000 คน ประกอบด้วย

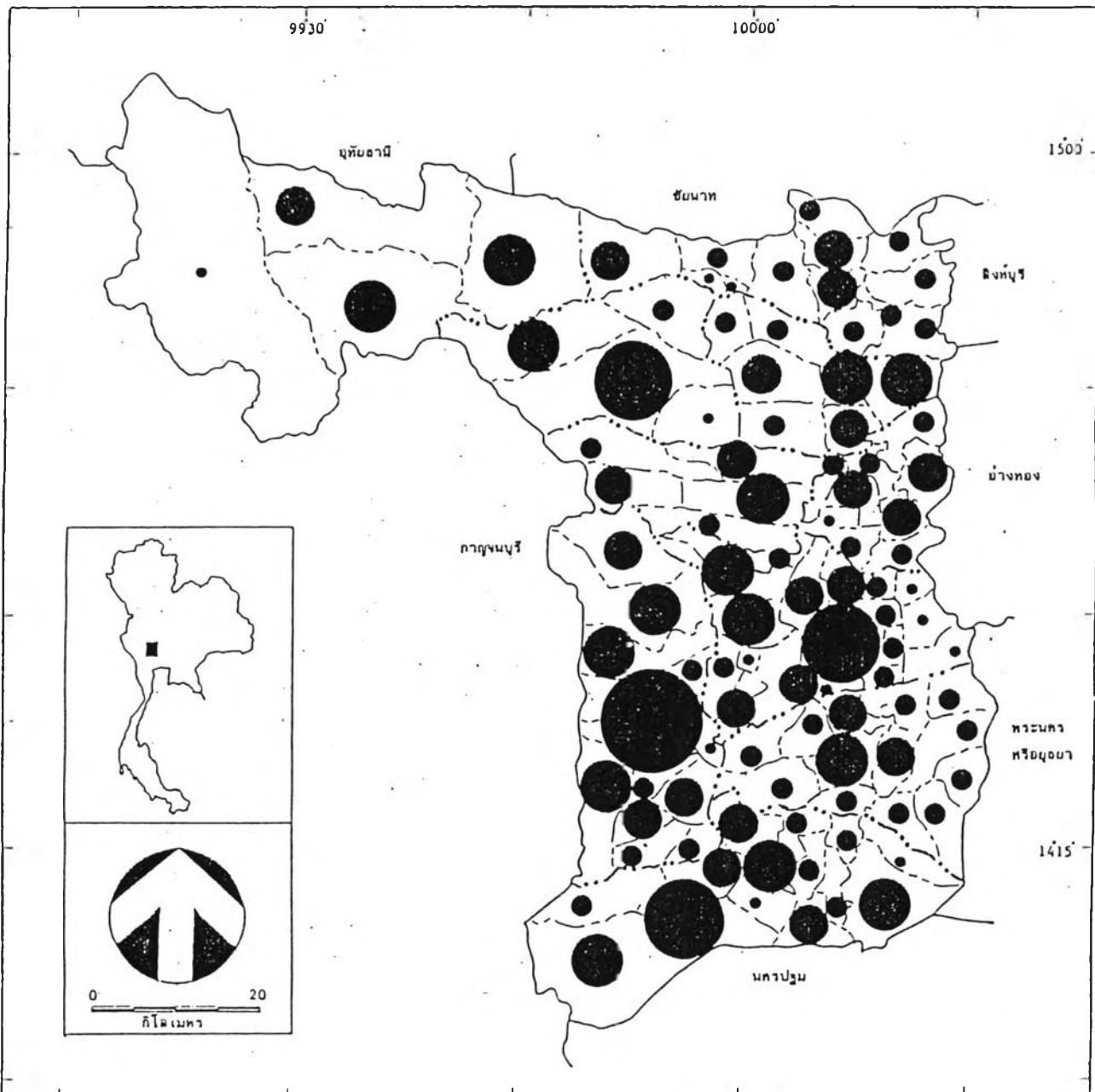
3 ตำบล

ได้แก่ตำบลท่าพี่เลี้ยง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี ตำบลหนองหญ้าไซ พัฒนาขึ้นจากแหล่งตั้งถิ่นฐานอันอุดมสมบูรณ์จึงมีแรงดึงดูดประชากรเข้าไปทำไร่ไถนา ตำบลทุ่งคอก เป็นเขตต่อแดนระหว่างสุพรรณบุรีกับอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จึงมีการพัฒนาขึ้นเป็นจุดแลกเปลี่ยนค้าขายที่สำคัญแห่งหนึ่งของสุพรรณบุรี

กลุ่มที่ 6 พื้นที่ซึ่งมีประชากรมากกว่า 30,000 ได้แก่ อู่ทองซึ่งเป็นแหล่งตั้งถิ่นฐานเก่า และเป็นชุมทางการคมนาคมสำคัญแห่งหนึ่งของสุพรรณบุรี (แผนที่ 4.8)

4.5.4 ความหนาแน่นประชากร

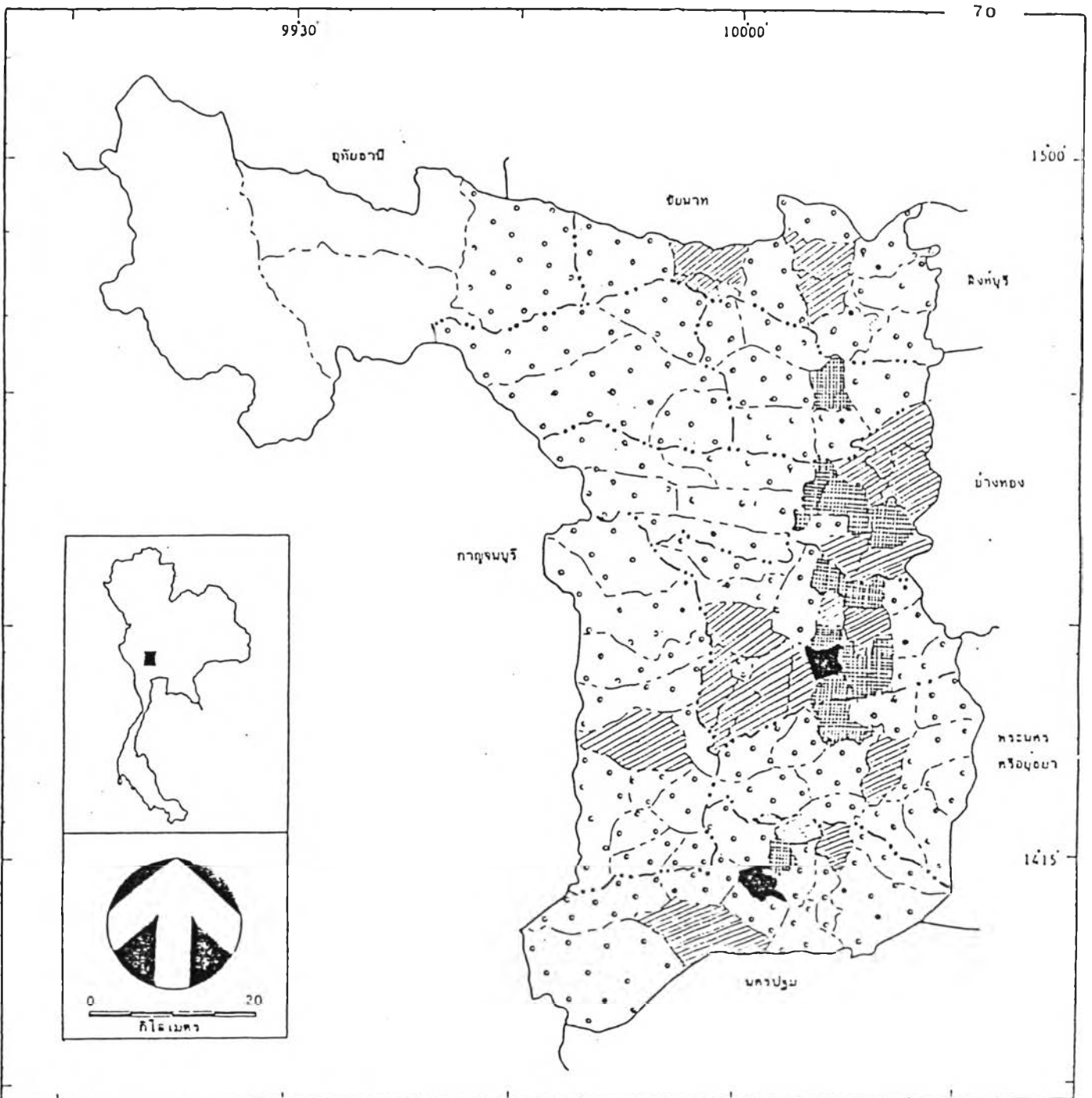
จากข้อมูลประชากร พ.ศ.2517 ความหนาแน่นประชากรเฉลี่ยของสุพรรณบุรี เท่ากับ 129 คนต่อตารางกิโลเมตร ถ้าพิจารณาแบ่งกลุ่มประชากรรายตำบลตามความหนาแน่นประชากรเป็น 5 กลุ่ม จะเป็นดังนี้ (ภาคผนวกที่ ก)

การศึกษามูลเหตุแห่งความเสียหายเปรียบเทียบที่ต้งของสุพรรณบุรี

แผนที่ 4.7 ขนาดและการกระจายตัวประชากรในระดับตำบล

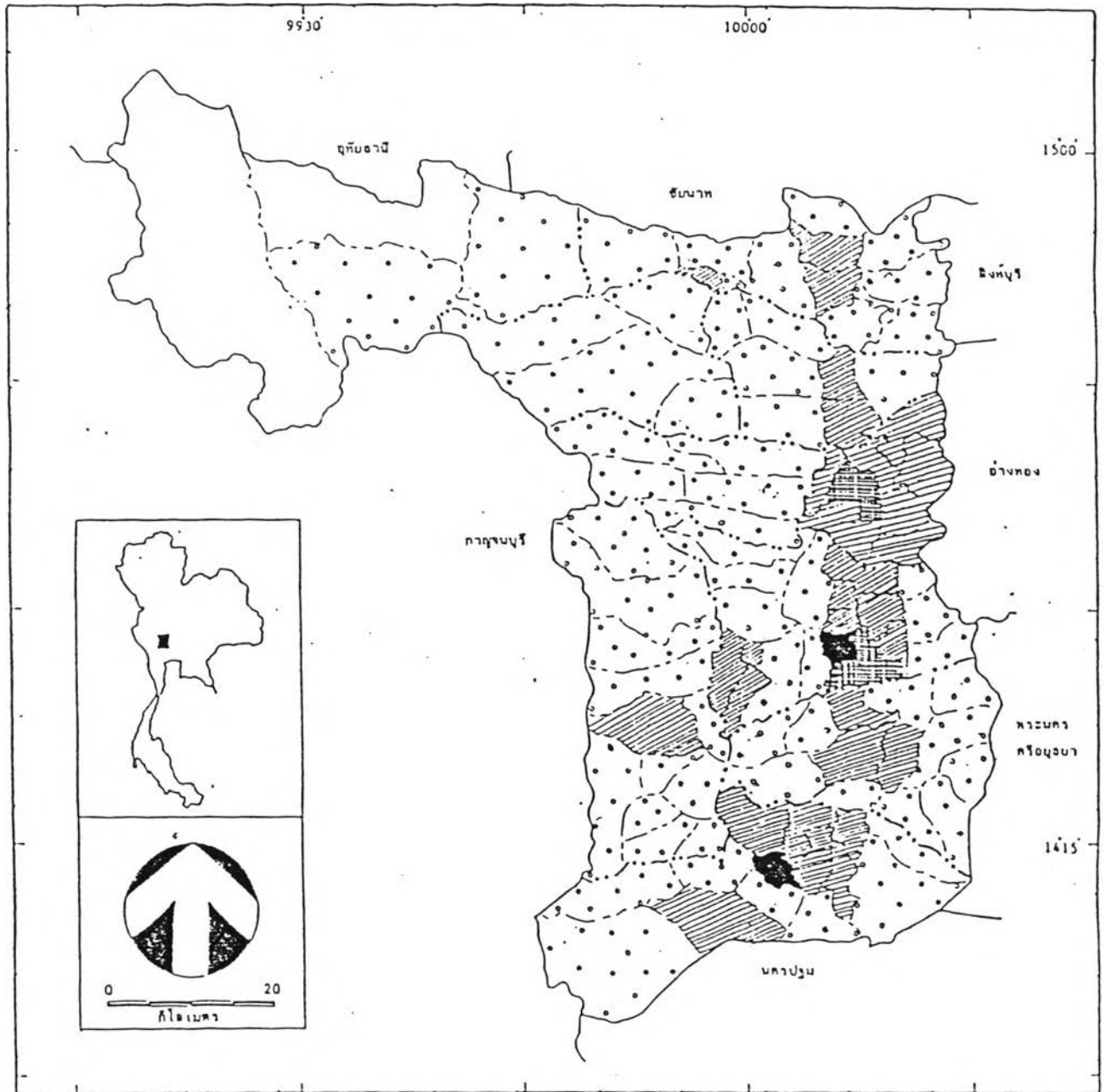

การศึกษามูลเหตุแห่งความเสียหายเปรียบเทียบที่ตั้งของสุพรรณบุรี

แผนผังที่ 4.๘ ความหนาแน่นประชากรรายตำบล จ.พ. 2517

- ต่ำกว่า 60 คน/ตร.กม.
- 61 - 200 คน/ตร.กม.
- 201 - 350 คน/ตร.กม.
- 351 - 400 คน/ตร.กม.
- มากกว่า 900 คน/ตร.กม.

การศึกษามูลเหตุแห่งความเสียหายเปรียบเทียบที่ตั้งของสุพรรณบุรี

แผนที่ 4.9 ความหนาแน่นประชากรรายตำบล พ.ศ.2527

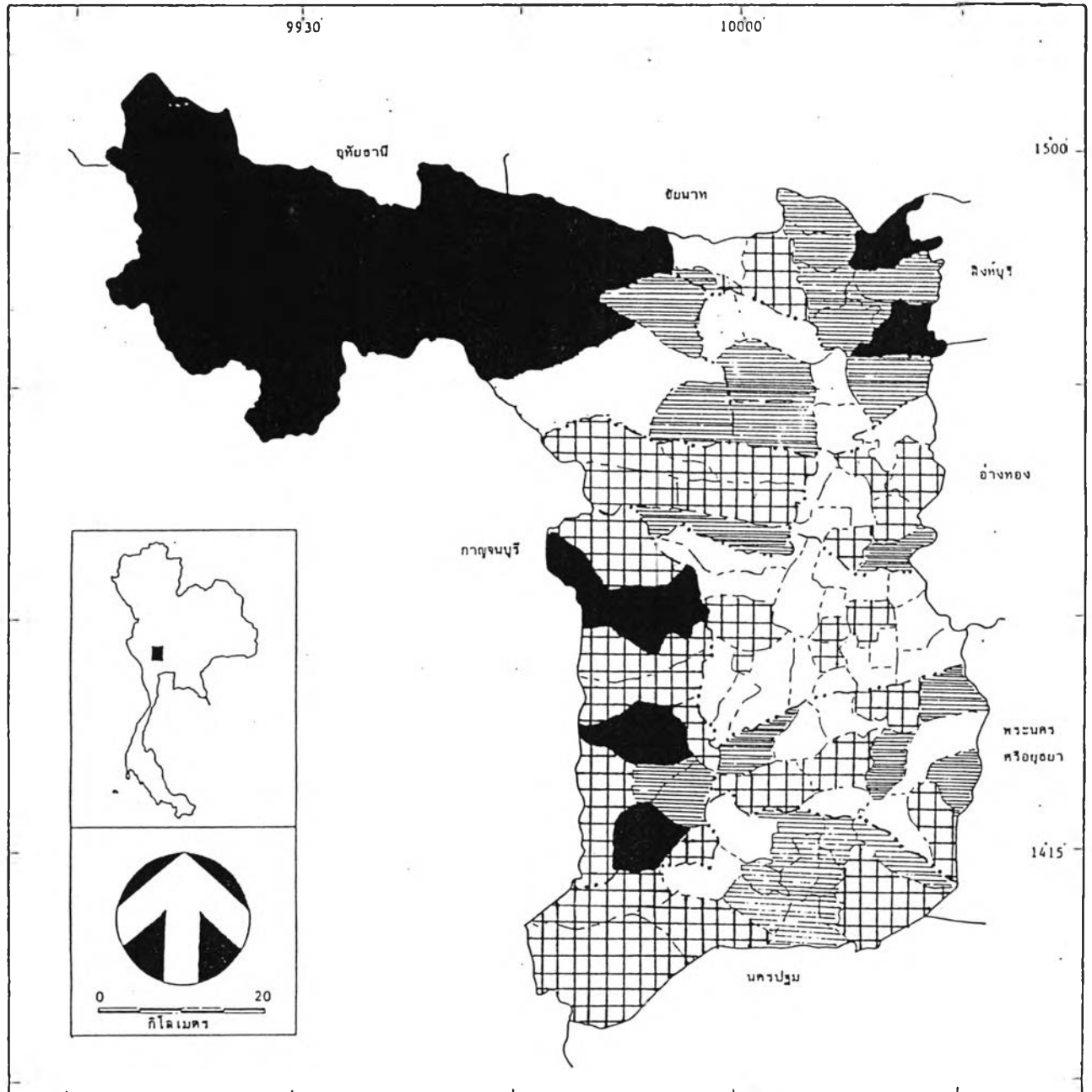
- ค่ำกว่า 60 คน / ตร.กม.
- 61 - 220 คน / ตร.กม.
- 221 - 460 คน / ตร.กม.
- 461 - 700 คน / ตร.กม.
- มากกว่า 700 คน / ตร.กม.

- กลุ่มที่ 1 ความหนาแน่นต่ำกว่า 60 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวน 4 ตำบล
 กลุ่มที่ 2 ความหนาแน่น 61-200 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวน 51 ตำบล
 กลุ่มที่ 3 ความหนาแน่น 201-380 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวน 24 ตำบล
 กลุ่มที่ 4 ความหนาแน่น 381-900 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวน 11 ตำบล
 กลุ่มที่ 5 ความหนาแน่นมากกว่า 900 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวน 2 ตำบล

ปี พ.ศ.2527 ความหนาแน่นประชากรเฉลี่ยของสุพรรณบุรีเพิ่มขึ้นเป็น 140 คนต่อตารางกิโลเมตร เมื่อพิจารณาแบ่งกลุ่มประชากรรายตำบลตามความหนาแน่นประชากรเป็น 5 กลุ่ม จะเป็นดังนี้

- กลุ่มที่ 1 ความหนาแน่นต่ำกว่า 60 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวน 3 ตำบล
 กลุ่มที่ 2 ความหนาแน่น 61-220 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวน 54 ตำบล
 กลุ่มที่ 3 ความหนาแน่น 221-460 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวน 30 ตำบล
 กลุ่มที่ 4 ความหนาแน่น 461-700 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวน 3 ตำบล
 กลุ่มที่ 5 ความหนาแน่นมากกว่า 700 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวน 2 ตำบล

จากการเปรียบเทียบความหนาแน่นประชากร พ.ศ.2517 และ พ.ศ.2527 (แผนที่ 4.10 และ 4.11) จะเห็นได้ว่ารูปแบบการกระจายตัวของความหนาแน่นรายตำบลไม่มีความแตกต่างกัน โดยที่ตำบลที่เป็นที่ตั้งเขตเทศบาลมีความหนาแน่นประชากรสูงสุด นอกจากนี้ประชากรยังกระจุกตัวหนาแน่นบริเวณแม่น้ำท่าจีน ซึ่งเป็นเส้นทางน้ำสำคัญที่สุดของจังหวัด บริเวณนี้มีความอุดมสมบูรณ์ที่เกิดจากการพัดพาตะกอนมาทับถมกัน ทำให้เกิดลักษณะที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกข้าว ทั้งยังเป็นบริเวณที่สามารถเดินทางติดต่อกับพื้นที่อื่นได้สะดวก ดังนั้นจึงเป็นแหล่งตั้งถิ่นฐานเก่าแก่ของสุพรรณบุรี ความหนาแน่นประชากรจะเบาบางในบริเวณอำเภอด่านช้าง และทางด้านตะวันตกของจังหวัด ซึ่งเป็นแหล่งตั้งถิ่นฐานใหม่ที่เกิดจากการหักร้างทางป่า

การศึกษามูลเหตุแห่งความเสียเปรียบเชิงที่ตั้งของสุพรรณบุรี

แผนที่ 4.10 การเปลี่ยนแปลงประชากร ปี 2517-2527

- บริเวณที่มีสัดส่วนประชากรเพิ่มขึ้นมาก
- " " " " เพิ่มขึ้นปานกลาง
- " " " " เพิ่มขึ้นเล็กน้อย
- " " " " คงที่

4.5.5 การเปลี่ยนแปลงประชากร

จากการศึกษาจำนวนประชากรในปี พ.ศ.2517 และมี พ.ศ.2527 การเปลี่ยนแปลงประชากรของสุพรรณบุรีเพิ่มขึ้น 59,850 คน คิดเป็นร้อยละ 8.65 เฉลี่ยเป็นร้อยละ 0.86 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราเพิ่มของประชากรที่ค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเพิ่มประชากรตามธรรมชาติมีอัตราต่ำ ก็มีการย้ายถิ่นออกของประชากรมากกว่าปกติ จากโครงสร้างสภาพทางเศรษฐกิจของสุพรรณบุรีที่พึ่งพิงสาขาการผลิตภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก ในขณะที่สาขาการผลิตนอกภาคเกษตรมีการขยายตัวน้อย เมื่อพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและถูกนำไปใช้ประโยชน์เกือบหมด การขยายพื้นที่ในการเกษตรกรรมเป็นไปได้ยาก ทั้งยังไม่มีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในพื้นที่ สาเหตุดังกล่าวทำให้อิทธิพลในการดึงดูดให้มีการอพยพเข้าน้อย นอกจากนี้โดยทำเลที่ตั้งซึ่งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มากนัก อันเป็นศูนย์กลางที่มีอิทธิพลมากที่สุดของประเทศ ย่อมถูกอิทธิพลของกรุงเทพฯ และปริมณฑลโดยรอบดูดกลืนทรัพยากรบางอย่างของพื้นที่ เป็นการอพยพวัยเรียนและวัยแรงงานในพื้นที่ เพื่อรับการบริการด้านการศึกษา แสวงหาโอกาสในการดำรงชีวิตที่ดีกว่า

การเปลี่ยนแปลงประชากรของสุพรรณบุรีมีความสัมพันธ์กับขนาดและความหนาแน่นประชากรของแต่ละพื้นที่ (แผนที่ 4.11 ภาคผนวก) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 บริเวณที่มีประชากรเพิ่มขึ้นมาก จะเป็นพื้นที่ในเขตอำเภอท่าช้าง และบางส่วนของอำเภออุทุมพร บริเวณดังกล่าวเดิมเป็นเขตป่าไม้ของจังหวัด สภาพพื้นที่ภายหลังถูกเบิกแล้วจะเหมาะแก่การเพาะปลูกพืชไร่ โดยเฉพาะอ้อยซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคตะวันตก ทำให้เกิดแรงดึงดูดประชากรเข้าไปในพื้นที่นั้นเป็นจำนวนมากในช่วงเวลาที่ผ่านมา

กลุ่มที่ 2 บริเวณที่มีประชากรเพิ่มปานกลาง โดยมีประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 10-35 ได้แก่ ตอนกลางและทางตะวันตกของพื้นที่ซึ่งยังเป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่นประชากรไม่สูงนักและเป็นบริเวณที่มีเส้นทางคมนาคมสะดวก

กลุ่มที่ 3 บริเวณที่มีประชากรเพิ่มขึ้นเล็กน้อย สัดส่วนที่เพิ่มขึ้นไม่ถึงร้อยละ 10 ได้แก่บริเวณที่มีความหนาแน่นประชากรสูง

กลุ่มที่ 4 บริเวณที่มีประชากรลดลง ได้แก่ พื้นที่ส่วนใหญ่ในเขตอำเภอเมืองซึ่งมีความหนาแน่นประชากรสูง กับบริเวณตอนล่างของจังหวัด ซึ่งเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตรกรรม แต่เนื่องจากพื้นที่เหล่านี้ไม่สามารถขยายออกไปได้อีก ทำให้ประชากรบางส่วนอพยพออกเพื่อแสวงหาอาชีพอื่น หรือพื้นที่เพาะปลูกในท้องถิ่นอื่น

4.6 ลักษณะค่านิยม

4.6.1 เชื้อชาติ

ประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย เชื้อชาติไทย จีน ญวน ไทยพวน ลาว ไช้ กระเหรี่ยง ลัวะ โดยการจัดกระจายอยู่ในท้องที่อำเภอต่าง ๆ เช่น เชื้อชาตินลาว แม่่งเป็นลาวเวียง อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภออู่ทอง สาวพวนอาศัยอยู่ในเขตอำเภอบางปลาม้า ลาวไช้อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภออู่ทอง อำเภอบางปลาม้า ส่วนเชื้อชาติกระเหรี่ยง และ ลัวะ อาศัยในเขตอำเภอด่านช้าง ประชากรซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตสุพรรณบุรีนับเป็นเวลายาวนาน มีการติดต่อกัน ทำให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม ดังนั้นจึงไม่เกิดปัญหาหรือความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติแต่อย่างใด

4.6.2 ศาสนาและวัฒนธรรม

ประชาชนเกือบทั้งสิ้นนับถือและยึดมั่นในศาสนาพุทธ ซึ่งสืบทอดมาจากบรรพบุรุษเป็นเวลายาวนาน กรอบและธรรมเนียมประเพณีล้วนเนื่องมาจากพุทธศาสนาทั้งสิ้น โดยสามารถแบ่งพุทธศาสนาที่นับถือในสุพรรณบุรี เป็น 2 นิกาย คือ

- นิกายหินยาน ประชาชนทั่วไปนับถือและยึดมั่นในนิกายนี้ โดยมีศูนย์รวมจิตใจของประชาชนทั้งจังหวัดอยู่ที่หลวงพ่อดุสิต วัดป่าเลไลยก์ ซึ่งมีการจัดงานมัสการประจำปีมาช้านาน ในอดีตเมื่อประมาณ 50 ปีที่แล้วเรียกงานนี้ว่า "งานเทศกาลไหว้พระเดือนสิบสอง วัดป่าเลไลยก์" หรือเรียกสั้นๆ ว่า "งานวัดป่า" งานนี้มีตั้งแต่ขึ้น 7-9 ค่ำ เดือน 12 เป็นเวลา 7 วัน 7 คืน ปัจจุบันงานมัสการหลวงพ่อดุสิต วัดป่าเลไลยก์ ยังคงเป็นงานประจำปีที่สำคัญของสุพรรณบุรี

ในอดีตงานเทศกาลไหว้พระเดือนสิบสอง วัดป่าเลไลยก์ มีคหบดีท้องถิ่นใกล้เคียง เช่น อัญญา อ่างทอง ไปร่วมด้วยเป็นจำนวนมาก นอกจากมุ่งเพื่อการนมัสการหลวงพ่อดุสิตแล้วยังเพื่อฟังเพลงและเล่นเพลงในงานนี้ด้วยการเดินทางในสมัยนั้นใช้เรือมาด เรือพายบ้าง โดยออกเดินทางตั้งแต่เช้ามีผู้ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 วัน จึงมีการตระเตรียมอาหารประเภทข้าวต้ม ไข่ต้มไปด้วย ซึ่งข้าวต้มนี้จะประกอบด้วย น้ำพริก ปลาร้า ปลาหนึ่ง เป็นต้น เมื่อเวลารับประทานอาหารก็เด็ดผักดิบเต้า สายบัว ซึ่งเป็นพืชพันธุ์ที่พบอยู่ทั้งน้ำโดยทั่วไปมาร่วมรับประทานด้วย ภายในบริเวณงานจะสว่างไสวด้วยแสงจากตะเกียงเจ้าพายุ ซึ่งแขวนตามต้นโพธิ์ใหญ่รอบลานวัด อันเป็นบริเวณที่ใช้เล่นเพลงพื้นบ้าน ส่วนการออกร้านคงมีบ้างแต่ไม่มากนัก อาหารและขนมก็ไม่หลากหลาย ส่วนมากจะเป็นกล้วยทอด กวยเตี๋ยว เกาเหลา เกาเหลานั้นใส่เส้นกวยเตี๋ยวและไข่ 1 ฟอง มีแดงกวาดินใส่ด้วย ราคาเพียงชามละ 2 สตางค์

บรรดาพ่อเพลงแม่เพลงต่างยอมรับว่า วัดป่าเลไลยก์ของสุพรรณบุรี เป็นที่ประชุม เล่น เพลงเรือที่มีชื่อเสียงที่สุดในแถบภาคกลาง⁽¹⁾

- นิกายมหายาน เป็นที่นับถือของชาวจีนในสุพรรณบุรี โดยมีศูนย์รวมจิตใจ คือ ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 2 กิโลเมตร ภายในศาลมีเทวรูป พระอิศวรและพระนารายณ์ทำด้วยหิน เป็นสีทองช่างขอม มีอายุประมาณ 1,300 กว่าปี คนไทย และคนจีนนับถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของจังหวัด จึงจัดงานถวายทุกปีคือ งานทั้งกระจาด นับว่าเป็นงานใหญ่งานหนึ่งของจังหวัดสุพรรณบุรี งานเริ่มในวันเพ็ญ เดือน 7 ตามปฏิทินจีน คือประมาณเดือนสิงหาคมหรือกันยายน วันเริ่มงานจะมีขบวนแห่อันสวยงามด้วยชุดต่างๆ เป็นขบวนยาว บรรดาสาวงามที่ร่วมขบวนคิดมาจากอำเภอต่างๆ ของสุพรรณบุรี ขบวนแห่เริ่มจากสมาคมจีนในตลาดเมืองสุพรรณบุรีไปยังศาลเจ้าพ่อหลักเมือง เพื่ออัญเชิญเจ้าพ่อหลักเมืองมาประทับชมการละเล่นอุปรากรจีน (จิว) ในบริเวณงาน แล้วอัญเชิญกลับเมื่อสิ้นสุดงาน ซึ่งจัดประมาณ 10 วัน 10 คืน

ส่วนงานทั้งกระจาด เป็นพิธีทางพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน งานนี้ถือว่าเป็นการให้ทานหรือทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตาย การจัดงานมี 2 ระยะติดต่อกัน คือระยะ 5 วันแรกเป็นงานกระจาดห้า มีมหรสพสมโภชหลายอย่าง เช่น จิว ลิเก การเชิดสิงโต เป็นต้น และยังมีการออกร้านค้าต่างๆ เมื่อถึงกำหนดทั้งกระจาดห้า จะมีเจ้าหน้าที่จัดการทั้งตัวซึ่งมีหมายเลขลงมาจากเวทีสุง ผู้ที่รับตัวได้ก็สามารถนำไปแลกเปลี่ยนของที่จัดไว้ เช่น เสื้อผ้า อาหาร ของใช้ เป็นต้น วันแรกของงานจะมีประชาชนจากอำเภอต่างๆ ไปร่วมมากมาย หลังจากงานกระจาดห้าแล้วจะมีงานกระจาดดินค่อไปอีกประมาณ 5 วัน

นอกจากศาลนาพุทธทั้งสองนิกายนี้แล้ว ก็มีประชาชนนับถือศาสนาอื่นบ้าง เช่น อิสลาม คริสต์

4.6.3 ขนบธรรมเนียมประเพณี

จังหวัดสุพรรณบุรี แต่เดิมเป็นเมืองแม่น้ำ ย่านชุมชนและความเจริญเติบโต ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำ การคมนาคมติดต่อใช้ทางน้ำแทบทั้งสิ้น ดังนั้นประเพณีการละเล่นและการดนตรี จึงมักเกี่ยวเนื่องกับแม่น้ำ เช่นกัน

¹ เอนก นาวิกมูล เพลงพื้นบ้านสุพรรณบุรี วารสารเมืองโบราณ ปีที่ 9 ฉบับ 2 (เมษายน-กรกฎาคม 2526) หน้า 65

ในอดีตการละเล่นที่นิยมมากได้แก่ เพลงเรือ เพลงอีแซว ลำตัด เพลงฉ่อย เพลงหวงมาลัย และปรมโก๋ เป็นต้น โดยเฉพาะเพลงอีแซวถือว่าเป็น เพลงพื้นบ้านและเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของสุพรรณบุรีได้ เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่า เพลงอีแซวเกิดในถิ่นสุพรรณโดยตรง ภายหลังจึงแพร่หลายออกไปและวง เพลงอื่นๆ ก็นำไปร้องประปรายด้วย เช่น พวกลำตัด เป็นต้น

ในปัจจุบันท่อนเพลงแม่เพลงของสุพรรณบุรีได้ค่อยๆ ลดจำนวนลง เพราะสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป สิ่งบันเทิงสมัยใหม่เพิ่มมากขึ้น แต่เป็นข้อสังเกตอย่างหนึ่งเกี่ยวกับเรื่อง เพลงคือ ขณะที่ท่อนเพลงแม่เพลงเมืองสุพรรณบุรีลดจำนวนลงพร้อมกันนั้นก็กลับปรากฏศิลปินประเภทนี้ร้องลูกทุ่งขึ้นมาแทน แต่ละคนล้วนมีชื่อเสียงทั้งสิ้น ที่เป็นเช่นนี้คงเพราะสุพรรณบุรีเป็นแดนเพลงมาแต่อดีต จึงไม่ทิ้งสายเลือดคนร้องเพลง ชาวสุพรรณบุรีจึงภูมิใจในชื่อเสียงด้านนี้เช่นกัน

ขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างจากจังหวัดอื่น นอกจากงานทั้งกระจาดแล้ว ยังมีขนบธรรมเนียมประเพณีอื่นๆ ได้แก่

- งานทำบุญก่าฟ้า เป็นประเพณีของไทยพวนในตำบลมะขามล้ม และตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า คำว่า "ก่าฟ้า" หมายถึงการนับถือฟ้า หรือ เทวดาผู้เป็นใหญ่ที่อยู่บนฟ้า ซึ่งนับถือและเชื่อกันมาแต่โบราณว่า สามารถบันดาลให้มีความสุข ผนคต้องตามฤดูกาล จึงต้องทำบุญทำทานให้ งานทำบุญก่าฟ้าจะมีในวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 ขนมหหรือของหวานที่จำเป็นต้องจัดทำคือข้าวหลาม ในปัจจุบันไม้ไห่หายากจึงเปลี่ยนเป็นขนมอย่างอื่นบ้าง ในวันทำบุญทุกคนจะสนุกสนานมากและจะประกอบแต่ความดี เช่น ไม่ยิงนกตกปลา ไม่ดูคาวากล่าว ตลอดจนรักษาร้านเรือนให้สะอาด จึงนับว่าเป็นประเพณีที่ดีและควรรักษาไว้ตลอดไป

ส่วนไทยเวียงในหมู่บ้านโข้ง บ้านขาม ดอนคา หนองโคก บ้านใหม่ ในอำเภออุทองก็มีประเพณีคล้ายกับงานทำบุญก่าฟ้า แต่ทำในวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 3 เรียกว่า งานทำบุญข้าวจี ของหวานก็คือ ข้าวหลาม เช่นกัน

- งานอนุสรณ์ดอนเจดีย์ ทางราชการได้กำหนดให้วันที่ 25 มกราคมของทุกปี เป็นวันจัดงานรัฐพิธีถวายราชสักการะพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ เนื่องจากวันนี้เมื่อปี พ.ศ. 2135 สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงมีชัยชนะในการทำสงครามยุทธหัตถีที่ดอนเจดีย์ ทางจังหวัดจัดให้มีงานใหญ่มีการออกร้านของหน่วยงานต่างๆ ประกวดพืชผลการเกษตร กองทัพบกจะนำอาวุธต่างๆ และวงดนตรีของ 3 เหล่าทัพมาแสดงให้ชม วันที่ 25 มกราคม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือผู้แทนพระองค์จะเสด็จพระราชดำเนินมาวางพวงมาลา งานนี้จัดขึ้นเพื่อให้ชาวไทยได้รำลึกถึงวีรกรรมและพระปรีชาสามารถของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่พระองค์ทรงกอบกู้เอกราชของชาติไทย

4.6.4 การศึกษา

จังหวัดสุพรรณบุรีจัดบริการด้านการศึกษาแก่ประชาชนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา มีสถานศึกษาจำแนกตามประเภทและสังกัดได้เป็น 5 ระดับ ดังแสดงไว้ในภาคผนวกที่ ก-7

จากรายงานผลการศึกษาโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ดัชนีทางการศึกษา 4 ตัวคือ

- ดัชนีด้านโอกาสทางการศึกษา
- ดัชนีด้านสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม ภูมิศาสตร์
- ดัชนีทรัพยากรทางการศึกษา
- ดัชนีด้านคุณภาพการศึกษา

ใคร่เปรียบเทียบเป็นหน่วยอำเภอ แล้วจัดกลุ่มอำเภอได้ดังนี้

กลุ่ม A (ระดับดี) ได้แก่ อำเภอศรีประจันต์ อำเภอเมือง

กลุ่ม B (ระดับปานกลาง) ได้แก่ อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอบางปลาม้า
อำเภอสามชุก และอำเภอสองพี่น้อง

กลุ่ม C (ระดับต่ำ) ได้แก่ อำเภอดอนเจดีย์ อำเภออู่ทอง อำเภอด่านช้าง

4.6.4 การสาธารณสุข

จังหวัดสุพรรณบุรี มีสถานบริการสาธารณสุข แยกเป็นประเภทได้ดังนี้

- 1) โรงพยาบาลทั่วไป 2 แห่ง
 - โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยมหาราช อำเภอเมืองสุพรรณบุรี (400 เตียง)
 - โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ 17 อำเภอสองพี่น้อง (160 เตียง)
- 2) โรงพยาบาลอำเภอ 7 แห่ง
- 3) ศูนย์การแพทย์และอนามัย (บางใหญ่) มี 1 แห่ง (10 เตียง)
- 4) สถานีอนามัย 124 แห่ง

โรคที่พบมากที่สุด คือ โรคเกี่ยวกับทางเดินอาหาร ระบบการหายใจ ไข้จับสั่น

กามโรค

สัดส่วนแพทย์ต่อประชากร ในปี พ.ศ.2528 คือ 1:12,336

จากการศึกษาถึงสภาพทั่วไปของสุพรรณบุรี จะเห็นว่าสุพรรณบุรีเป็นพื้นที่
หนึ่งที่มีลักษณะเหมาะแก่การตั้งถิ่นฐาน ทั้งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และลักษณะ
พื้นที่ซึ่งปราศจากอุปสรรคทางภูมิประเทศ เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการดำรงชีวิต โครงสร้างทางเศรษฐกิจ
ของพื้นที่ซึ่งพาการผลิตในภาคเกษตรกรรม เป็นสำคัญ แต่พื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้เกือบ
หมด การเพิ่มพื้นที่การผลิตจึงต้องบุกเบิกพื้นที่ป่า โดยลักษณะที่ตั้งของพื้นที่ซึ่งขาดความเชื่อมโยงอย่าง
มีประสิทธิภาพกับโครงข่ายการคมนาคมหลักของประเทศ ทำให้การพัฒนาของสุพรรณบุรีดำเนินไป

ได้ช้า การเพิ่มประชากรอยู่ในอัตราค่ามาก ประชากรยังคงมีลักษณะกระจุกตัวตามที่ราบลุ่มบริเวณ
แม่น้ำท่าจีน ซึ่งเป็นเส้นทางน้ำสำคัญของพื้นที่ ลักษณะทางสังคมยังแสดงออกถึงการเป็นสังคมชนบท
ที่มีลักษณะดีกว่าพื้นที่อื่น ทั้งที่ในอดีตเคยเป็นแหล่งตั้งถิ่นฐานสำคัญมาก่อน